Виноград Господњи

ЛИСТ ПРАВОСЛАВНЕ
ЕПАРХИЈЕ БАЧКЕ

Година тринаеста | Број 2 | Нови Сад | О Педесетници 2017. | Бесплатан примерак

Пресвета Тројице,
помилуј нас!

Са благословом Његовог Преосвештенства
Епископа новосадског и бачког Господина др Иринеја

Лист православне Епархије бачке

Година тринаеста, број 2,
Нови Сад, о Педесетници 2017.

Уредник:
Протојерej Милован Миодраговић

Чланови уредништва:
Протојерej-ставрофор Миливој Мијатов
Протојерej Владан Симић
Протојерej Жељко Латиновић
Протонамесник Милорад Мировић
Презвитер Игор Игњатов
Презвитер Лео Малешевић
Катихета Данило Михајловић

Уредништво:
Змај-Јовина 4, 21000 Нови Сад
Електронска адреса:
vinogradgospodnji@gmail.com
www.eparhija-backa.rs

Техничка обрада и штампа:
Принт студио ИН, Нови Сад

Тираж:
12.000 примерака

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице Српске, Нови Сад 271.2 (5)
ВИНОГРАД ГОСПОДЊИ:
Лист Православне Епархије бачке
/Главни и одговорни уредник протојерej
Милован Миодраговић - год. 1, бр. 1 (1976) - год.
25 бр. 82 (2000); Год. 1, бр. 1 (2001) - Нови Сад:
Епархија Бачка, 1976-2000; 2007 - 29 цм
Четири пута годишње, - Први бројеви објављени
под насловом: Драгим мојим парохијанима

ISSN 0353 / 1783, COBISS.SR-ID 16504322

САДРЖАЈ

САОПШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ СВЕТОГ АРХИЈЕРЕЈСКОГ САБОРА СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ 3

ОБРАЋАЊЕ ВЕРНОМ НАРОДУ СА ЗАСЕДАЊА СВЕТОГ АРХИЈЕРЕЈСКОГ САБОРА СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ МАЈА 2017. ГОДИНЕ 5

ИРИНЕЈ ЋИРИЋ - ПРАВИ ХРИСТОВ ИСПОВЕДНИК 7

ОСМИ ДАН
Свети Симеон Нови Богослов
Беседа о дејствима Духа Светог 10

ИЗ СВЕТООТАЧКЕ РИЗНИЦЕ
О неосуђивању ближњих и о љубави 12

РАЗГОВОР
Господин Петар Ђурђев, мастер историчар
Немогуће је одвојити
грађанско-народну историју
од историје и живота
Православне Цркве 13

ИЗ ЛЕТОПИСА
Николајевска црква у Новом Саду 17

ПОРТРЕТИ ГОВОРЕ
Марија Трандафил (1816-1883) 18

ОЧЕ, ДА ТЕ ПИТАМ
О духу савременога света и живота 20

СТАРЕЧНИК
Свети Јустин Ћелијски
Беседа на Педесетницу (1956) 21

ИЗ ШКОЛСКЕ КЛУПЕ
XXV конкурс „Светосавље
и наше доба” 23

ДОБРОТВОРНА ДЕЛАТНОСТ
Мисија Епархије бачке 26

АКТУЕЛНОСТИ 28

КАЛЕНДАР АКТИВНОСТИ ЕПИСКОПА БАЧКОГ 35

САОПШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ СВЕТОГ АРХИЈЕРЕЈСКОГ САБОРА

Саопштење за јавност Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве са редовног заседања одржаног у Пећкој Патријаршији и Београду од 14. до 24. маја 2017. године

Редовно заседање Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве започето је у манастиру Пећкој Патријаршији саборним служењем свете архијерејске Литургије и призивом Светога Духа, а настављено у Патријаршији српској у Београду, под председништвом Његове Светости Патријарха српског г. Иринеја. На заседању су учествовали сви епархијски архијереји Српске Православне Цркве осим Епископа осечкопољског и барањског г. Лукијана, одсутног из здравствених разлога.

На почетку прве саборске седнице Патријарх је као председник Сабора, у уводном обраћању сабраним архијерејима, указао на витална питања црквеног живота данас, у времену великих духовних и егзистенцијалних изазова, с једне стране, и великих могућности за мисију Цркве и духовну обнову народа, са друге стране.

Најважнија саборска одлука јесте одлука о установљавању нових празника у календару Српске Православне Цркве, односно Православне Цркве уопште. Сабор је, наиме, једногласно одлучио да вечном Сабору светих приброји или канонизује:

1. Патријарха пећког Пајсија Јањевца, чији ће се спомен славити 2/15. октобра;

2. архимандрита Стефана Јовановића, чији ће се лик, под називом преподобни Стефан Троношки, славити 4/17. септембра;

3. митрополита скопског Викентија (Крџића) и игумана Владимира (Протића) као свештеномученике и пострадале од бугарских окупатора у Сурдулици као мученике, који ће се прославити 16/25. маја;

4. зверски побијене страдалнике пивске као мученике, чији ће годишњи спомен бити сваког 25. маја/7. јуна, и страдалнике величке и горњеполимске, такође као мученике, чији ће се празник славити 15/28. јула, и

5. монаха Јакова (световно име: др Радоје Арсовић), под називом преподобни Јаков Нови Туманski, који ће се прославити 8/21. августа.

Сабор је прихватио извештај о раду Критског сабора, односно Светог и Великог Сабора, одржаног у јуну прошле године.

Сабор је, такође, упутио писмо подршке и молитвене солидарности Патријарху московском и све Русије г. Кирилу поводом дискриминације и обесправљености којој су изложени епископи, свештенство, монаштво и верници највеће и једине канонске Цркве у Украјини, аутономне Украјинске Православне Цркве у саставу Руске Православне Цркве.

Као и сваке године, Сабор је посветио дужну пажњу црквеној просвети и школству. Донете су одлуке које имају за циљ побољшање духовних и материјалних услова живота и рада у Богословијама, а посебно на Богословском факултету Српске Православне Цркве у Либертивилу код Чикага.

Анализиране су и опште прилике у епархијама Српске Православне Цркве у Западној Европи, Америци и Аустралији. У том контексту донета је и одлука о премештању седишта Епархије источноамеричке из Ворена (Њу Џерси) у Парк Хилс (Јонкерс, Њујорк).

Донета је одлука да се при Светом Синоду оснују Одељење за бригу о светињи брака и породице, Одељење за биоетику и Одељење за праћење разбијачке делатности јеретичких организација, секти и неканонских групација.

Сабор подржава изградњу Меморијалног центра на Старом Сајмишту као трајног спомен-обележја српским жртвама у 20. веку, као и жртвама Јевреја, Рома и свих осталих народа који су са српским народом поделили његову горку судбину у томе трагичном столећу.

Сабор се позабавио и питањем црквеноправног (канонског) статуса православних војних свештеника у Војсци Србије.

Одобрено је Епархији рашко-призренској да, поред свог историјског седишта у Призрену, може установити, из практичних разлога, и административно седиште у древноме Расу (Новом Пазару).

Сабор сматра, као што је и раније сматрао, да земним остацима српског и светског великана Николе Тесле никако није место међу музејским

Саопштење за јавност

експонатима – ова чињеница представља јединствен преседан и васељенску срамоту – него у гробници, и то у Храму Светог Саве на Врачару или, алтернативно, на платоу испред њега.

Саслушан је, са благодарношћу Богу и са молитвеним страхопоштовањем, извештај о недавном обретењу (проналажењу, откривању) моштију светога владике Мардарија (Ускоковића) Либертивилског у стању потпуне очуваности и нетрулежности, што је знак да га је Господ прославио на изузетан начин. С тим у вези, прихваћен је предлог да 14. и 15. јула ове године у Либертивилу буде свечано обележена стота годишњица његовог доласка у Америку.

Са задовољством је прихваћен и извештај о току обнове Храма Светога Саве у Њујорку.

Сабор је констатовао да су свештеници и верници Српске Православне Цркве у току овог извештајног периода уложили велики труд на сакупљању средстава у добротворне сврхе и за ублажавање тегоба пострадалог народа.

Сабор је пажљиво саслушао више важних извештаја, у првом реду извештај Светог Синода о његовом раду у протеклом периоду, са посебним нагласком на успешном раду Музеја и Архива Српске Православне Цркве, као и патријаршијске Библиотеке. Следили су извештаји Комисије за ревизију Устава Српске Православне Цркве, Патријаршијског управног одбора, добротворне Фондације *Човекољубље*, поклоничке агенције *Доброчинство* и других црквених тела и установа.

Сабор је, такође, размотрио питање антиканонског и црквоурушилачког деловања расколничке групе познате под именом *артемијевци*, по некадашњем имену г. Марка Радосављевића, формалног вође групе. Тим поводом је Сабор упутио и посебно обраћање верном народу у којем позива вернике на духовну будност, трезвеност, расуђивање и истинску, јеванђелску верност и ревност, насупрот расколничкој, секташкој „ревности не по разуму", а расколнике на покајање, једино спасоносно, и на повратак у крило Мајке Цркве. Притом је одлучио да Горана Мирковића, такозваног хорепископа хвостанског и барајевског, уставри свргнутог јеромонаха Наума, трајно искључи из црквене заједнице, с тим да ово изопштење или екскомуникација престаје да важи једино у случају искреног и делатног покајања.

Сабор је са великом жалошћу констатовао да Румунска Православна Црква не само што наставља са својим антиканонским упадима у јурисдикцију Српске Православне Цркве него их још и интезивира и проширује на читаву српску канонску територију. Уколико она са том крајње небратољубивом и етнофилетистичком праксом не престане у најскоријој будућности, Свети Синод ће, по овлашћењу са овог заседања Сабора, бити приморан да начини мучан, али једини могући корак – да прекине литургијско и канонско општење са овом Црквом све до њеног повратка „к познанију права".

Сабор је размотрио и један излишан и у суштини бесмислен проблем. Реч је о уплитању групе наставникâ и асистената Православног богословског факултета у Београду у јавну расправу о Дарвиновој теорији еволуције, у међувремену „догматизованој" у мање-више атеистичком смислу, што је у медијима хорски проглашено за подршку дарвинизму у његовом најгорем издању и за посредно оспоравање богооткривене истине о Богу као Творцу света и библијске повести о стварању. Потписници тога текста су се обратили Сабору са исповедањем аутентичне хришћанске вере у Бога Творца (здрави и прави креационизам). Сабор је то прихватио, али са напоменом да нам читава та расправа, без обзира на њихове намере и замисли, уопште није била потребна.

Сабор је одликовао Патријарха српског г. Иринеја орденом Светог Јована Владимира, а Епископа шабачког г. Лаврентија, поводом 50-годишњице његове архијерејске службе, орденом Светог Саве првога степена.

Попуњене су скоро све упражњене епархије Српске Православне Цркве. За митрополита дабробосанског изабран је досадашњи епископ зворничко-тузлански г. Хризостом, за епископа зворничко-тузланског досадашњи епископ далматински г. Фотије, за епископа далматинског архимандрит г. Никодим (Косовић), досадашњи настојатељ манастира Крке, за епископа милешевског досадашњи епископ бихаћко-петровачки г. Атанасије, за епископа бихаћко-петровачког досадашњи епископ франкфуртски и све Немачке г. Сергије и за епископа нишког досадашњи викарни епископ топлички г. Арсеније, док је за администратора епархије франкфуртске и све Немачке изабран епископ аустријско-швајцарски г. Андреј.

У Светом Синоду престао је мандат епископима бачком г. Иринеју и рашко-призренском г. Теодосију, који остају чланови заменици, а за нове чланове Светог Синода изабрани су, на предлог Патријарха српског г. Иринеја, митрополит загребачко-љубљански г. Порфирије и епископ ваљевски г. Милутин.

Доставља: епископ бачки Иринеј,
портпарол Српске Православне Цркве

Информативна служба Српске Православне Цркве

ОБРАЋАЊЕ ВЕРНОМ НАРОДУ СА ЗАСЕДАЊА СВЕТОГ АРХИЈЕРЕЈСКОГ САБОРА СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ МАЈА 2017. ГОДИНЕ

И ове године, сабрани на редовном заседању Светог Архијерејског Сабора у овим радосним данима свете Педесетнице, подсећамо наше свештенство, монаштво и верни народ колико је важно да чувамо јединство наше свете Цркве. Црква, Тело Христово, које нас у благодатној заједници Духа Светога сабира и сједињује у Христу и уводи нас у вечни живот Бога, у Светој Тројици слављеног, једина је нада нашега спасења. Без заједничарења у благодатним даровима Духа Светога, Који је на Педесетницу у виду огњених језика сишао на Господње ученике, нема заједнице у Христу и нема наде да, изишавши из сенке смрти и пропадљивости, постанемо баштиници обећања која нам је Господ дао.

Од најранијих времена, у Цркви су се појављивале разне поделе, расколи и јереси; и колико год они били различити по свом садржају, заједничко им је било да су они који су у њима учествовали градили заједницу не по Христу већ по човеку. Неки расколи су трајали дуже, неки краће, али су сви редом удаљавали своје следбенике од пута спасења, од једне и једине Православне Католичанске Цркве, чији континуитет исповедања вере и устројства чувамо до данашњих дана, саборно истинујући у љубави Христовој, у светој Евхаристији и свим светим Тајнама које из ње извиру. Они који су се удаљавали од истине Христове најчешће су то чинили у име сведочења своје „истине", коју су сматрали за истину Цркве. Али, како Сâм Господ каже: „По делима њиховим познаћете их", – тако је и Црква Христова препознавала оне који су Христа замењивали ревновањем без разума, гордим умовањем и следовањем својим заблуделим учитељима.

Црква Божја, која је просијала на подручјима где живи српски народ и коју с правом зовемо Светосавска, по првом архиепископу српском, Светом Сави, вековима је чувала и чува истину Христову и јединство нашег верног народа. И у најтежим временима, они који су је покушали поделити, или чак искоренити, суочавали су се са „силом Божјом која се у слабости пројављује", са храбрим пастирима, исповедницима, мученицима и подвижницима, који су, свако на свој начин, животом посведочили Христа.

Један од најтрагичнијих примера покушаја цепања јединства наше Цркве у новије време представља случај неканонског и незаконитог зборишта (парасинагоге) бившег епископа Артемија, Марка Радосављевића. Некада угледни монах и јерарх, који је на Светом Архијерејском Сабору 2010. године, због доказаних црквено-канонских и административно-пословних преступа, пристао да се повуче са епископске катедре, обећавајући послушност Цркви која му је доделила место пребивања у манастиру Шишатовцу, кренуо је путем подстицања подела и црквеног беспоретка. Не само да је подстицао један део свог монаштва да неканонски и самовољно напусти своје манастире на мученичком и страдалном Косову и Метохији већ је и сâм „повукао свој потпис о повлачењу" у септембру 2010. године, а само два месеца касније неканонски упао на територију Епархије рашко-призренске, заузимајући манастир Дубоки Поток и обављајући свештенодејства и поред привремене забране Светог Архијерејског Синода. Наши архијереји, тада окупљени на ванредном заседању Светог Архијерејског Сабора, са великом тугом, али подстакнути одговорношћу и бригом о Цркви, били су принуђени да га саборно лише епископског чина и врате у ред монахâ. Нажалост, и поред тога, монах Артемије се није вратио црквеном јединству већ је у наредним годинама наставио да шири клевете против своје Цркве, која му је у животу све дала, и тако отворено формирао први овакав раскол на телу Српске Православне Цркве од времена Светог Саве до данас.

Свети Оци нас уче да се грех раскола не може опрати ни мученичком крвљу, јер представља цепање ризе Христове, Самог Тела Христовог. Жалосно је да је онај који је сâм годинама ревновао за истину Православља и стекао поштовање широм православнога света, посебно носећи крст страдања на Косову и Метохији, сада кренуо путем оних који су кроз историју Цркве цепали Христову ризу, газећи тиме светолазаревски завет који сав почива на жртвовању Христовом, на јединству Цркве Христове.

Саопштење за јавност

Борећи се, наводно, за себе, за друге и за православље, против папизма и екуменизма, своје схватање епископске службе заснива на римокатоличком учењу о неизбрисивости свештенства. Зато пориче да орган – Свети Архијерејски Сабор – који му је доделио службу епископа има право и да га лиши те службе. При томе, лишен епископског чина, сâм рукополаже такозваног хорепископа, без иједног другог епископа, супротно свеукупном канонском Предању Православне Цркве. Он и њему слични „ревнитељи не по разуму" позивају се лажно на црквене каноне, „ограђујући" се од свог Епископа. А канони су кристално јасни: такво „ограђивање" и непомињање епископа допуштено је само у случају када Сабор Цркве неког епископа осуди због лажног учења.

Одлуком да не стане само на подривању јединства Цркве већ и да поставља лажне епископе и свештенике и тако ствара својеврсну паралелну јерархију у својој парасинагоги, јер се таква заједница не може назвати Црквом, монах Артемије је себе довео у ситуацију да је на редовном заседању Светог Архијерејског Сабора, 2015. године, саборном одлуком свих епископа наше Цркве, одлучен, тојест искључен из заједнице Цркве. Због његовог безумног деловања проглашен је непријатељем Цркве и нашао се у истој ситуацији као неки од савремених му расколника, попут Мираша Дедеића у Црној Гори или лажног патријарха украјинског Филарета. Као и ова двојица, и некадашњи епископ Артемије кренуо је, тобож у име борбе за очување истине Православља, у формирање сопствене квазицркве, свог „синода" такозваних хорепископа, навлачећи – не само на себе већ и на све оне који му следују – вечну осуду Божју, уколико се не покају и не врате Цркви Христовој. Чак су неки који су до сада, и поред његовог рашчињења, имали одређене наде и очекивања да се он неће одважити на такав преступ, увидели да безакоње рађа само ново безакоње и да онај ко је опхрван духом прелести и гордости још више срља у заблуду. Марко Радосављевић, како му је световно име, по црквеној пракси се не ословљава његовим монашким именом зато што је, погазивши многе каноне Цркве, погазио и завет Богу да преко свога духовног оца који је, у најтежа времена безбожничке власти, сведочио истину Христову и чистоту православне вере, увек остајући верни син Светога Саве. Многобројни су и многи други исповедници наше вере – како у прошлости тако и у новије време – који, и у најтежа времена, никада нису остајали ван црквеног евхаристијског јединства са правоверним епископима Цркве Христове.

Случај Марка Радосављевића је трагичан утолико што је ово и једини пример у новијој историји да њега ниједан епископ у васцелом православном свету не признаје за епископа. Нико са њим не саслужује нити он икога помиње и признаје нити служи са било ким. У својој трагичној заблуди, овај некадашњи епископ прогласио је самог себе за истину Цркве иако је она увек била и биће саборна. Стога у овој заједници, парасинагоги, нема ни Евхаристије, ни крштења, ни миропомазања, ни свештенства, ни монаштва, ни било које друге свете Тајне. Све су то само тужна обличја иза којих нема силе и благодати Божје. Учествујући у њима, они који му следују не задобијају благодат Божју већ још дубље тону у блато сопствене заблуде, мржње према Цркви Христовој и сопствене изолације.

У својој пастирској бризи за верни народ, изложен овим вуковима у јагњећој кожи, који преко својих интернет-сајтова, својом речју и делом, одвлаче верне од јединства у Христу, осећамо потребу да још једном упозоримо на опасности које долазе од било какве заједнице са сектом артемијеваца. Многи у свом незнању верују да могу да иду у своје парохијске цркве, а истовремено и на „нечастиве скупове" ове секте: Не знају да тиме навлаче на себе и на своје породице вечну осуду. Свако општење са онима који не само што живе у својој заблуди већ, противзаконито користећи име Српске Православне Цркве и непостојеће „Епархије рашко-призренске у егзилу", удаљује од Христа и уводи у свет нездравог ревновања, што подстиче на мржњу и нетрпељивост према свима који нису са њима. Подсећамо и представнике општинских самоуправа у којима делује ова секташка заједница да треба добро да знају да је реч о групи која нема никакве правне и канонске заједнице са Српском Православном Црквом, а самим тим са Једном, Светом, Саборном и Апостолском Црквом Христовом. Ова секта није ни регистрована као верска заједница и делује безаконо – како црквено тако и правно.

Са очинском љубављу позивамо овом приликом и следбенике ове парасинагоге да се врате јединству Цркве у којој су сабрани њени канонски пастири, да се врате у евхаристијску заједницу православних који од Синаја до Јерусалима, од Свете Горе до Русије, далеке Северне и Јужне Америке, у јединству Христовом живе као деца Божја. Нема православне вере која није посведочена евхаристијски, јер је Христос живо и целовито присутан у свакој Литургији коју савршава канонски епископ са својим верним народом. А у Цркви епископ никада није сâм већ увек у заједници са другима, што се и преноси кроз апостолско наследство до данашњих дана.

Информативна служба Српске Православне Цркве

ИРИНЕЈ ЋИРИЋ - ПРАВИ ХРИСТОВ ИСПОВЕДНИК

У присуству архијереја сабраних на редовном заседању Светог Сабора, Његова Светост Патријарх српски г. Иринеј отворио је 15. маја 2017. године у Музеју Српске Православне Цркве у Београду изложбу *На гласу светости – Иринеј Ћирић, епископ бачки* (1884-1955). Изложба је заједнички подухват Музеја града Новог Сада и Епархије бачке.

Круна првог дана заседања Светог Архијерејског Сабора наше отачаствене Цркве била је отварање изложбе у Музеју Српске Православне Цркве посвећене знаменитом епископу бачком Иринеју Ћирићу. Са благословом Преосвећеног Епископа бачког г. др Иринеја, несвакидашњу изложбу приредила је др Гордана Петковић, вредни прегалац Музеја града Новог Сада, са намером да ширу научну и културну јавност упозна са животом и заслугама ове велике личности српске црквене и народне историје. Госпођа др Гордана Петковић је уредила и богато илустрован каталог изложбе који, слободно можемо рећи, представља својеврсни животопис владике Иринеја Ћирића.

Церемонија свечаног отварања изложбе одржана је у атријуму Музеја Српске Православне Цркве.

Водитељ програма, драмски уметник Андреј Шепетковски, најавио је обраћање управника Музеја Српске Православне Цркве ђакона Владимира Радовановића који је поздравио присутне захваливши им на доласку на јединствену изложбу под сводовима Патријаршијског двора, односно Музеја Српске Цркве, о многостраној и по талентима раскошној личности непоколебивог исповедника епископа бачког Иринеја Ћирића.

Уследило је обраћање др Гордане Петковић, вишег кустоса историчара Музеја града Новог Сада, која се у свом научном раду посебно бави знаменитом породицом Ћирић и личношћу владике Иринеја. „Осећам велику част и радост што се после Новог Сада, Суботице и Сомбора изложба приказује и београдској публици и то баш у току Светог Архијерејског Сабора чији је члан био и владика Иринеј Ћирић. Захваљујем Епископу бачком Иринеју и Епархији бачкој на поверењу, подршци и сарадњи током које се Преосвећени Владика Иринеј показао као мецена у пуном смислу те речи.“ Своје кратко обраћање др Петковић је завршила речима: „Владика Иринеј Ћирић поново је дошао у Београд.“

Присутнима се, затим, обратио г. Милош Вучевић, градоначелник Новог Сада, града у коме је столовао и пастирenaчалствовао епископ Иринеј Ћирић. „Као градоначелник Новог Сада, поносан сам што је изложба кренула на свој пут. Овом изложбом исправљамо историјску неправду нанету личности која је спасила 2.800 малишана из логора Шарвар и која је основала Дечју болницу у Новом Саду, граду мученику и граду хероју, који помажући припремање ове поставке благодари епископу Иринеју Ћирићу на његовој бризи о другом и остављеним идеалима који нас покрећу.“

Хор древног Светоархангелског манастира у Ковиљу, у коме је епископ Иринеј Ћирић волео да обитава, отпевао је *Ангел вопијаше,* катавасију девете песме из Антологије Викентија Хиландарца, глас 1.

Потом се надахнутим речима обратио Његово Преосвештенство Епископ бачки др Иринеј: „У плејади архијереја који су предстојали Цркви Божјој у благословеној Бачкој, повест је златним словима уписала имена Висариона Павловића, Мојсија Путника, Јосифа Јовановића Шакабенте, Јована Јовановића, Платона Атанацковића... Сваки од њих је, у складу са Богом дарованим му талантима, кроз буре историје, на месту где се вековима сусрећу и укрштају цивилизације, водио бри-

гу о спасењу повереног му словесног стада и унапређивао живот Цркве. Данас су пред нама изложба и књига које приказују живот архијереја у коме су се сабрали таланти многих епископа новосадских и бачких.

Реч је о блаженог спомена епископу Иринеју Ћирићу. Његов земни живот, који се одвијао од 1884. до 1955. године, ауторка изложбе, др Гордана Петковић, енциклопедијском лапидарношћу, сабрала је у невелики број страна и уз помоћ фотографија, докумената, уметничких слика, портрета и аутопортрета, сачинила каталог изложбе о овом архијерају, али за читаоце и каталог његовог живота. Док гледамо изложбу или прелиставамо овај каталог, кроз податке који, само фрагментарно или опширније, описују поједине фазе живота владике Иринеја Ћирића, откривају нам се несравњиви дарови Божји које је у свом животу опредметио овај архијерај", рекао је владика Иринеј и додао:

„У нашој Цркви остао је упамћен и као надахнут богослов, затим културни прегалац и стваралац (сликар, песник, композитор), па делатник на пољу сарадње између хришћанских Цркава, протагониста спасавања око три хиљаде деце из логора у Шарвару, страдалник од безбожног режима, али пре свега и више од свега као служитељ Богу и Цркви, архијерај дубоке вере и духовности. Најкраће и најтачније речено, читав његов живот био је *на гласу светости*.

И данас је у свештенству и верном народу Бачке жива свест о томе да је читав његов живот био светитељски и праведнички живот. Тако нам се, док о њему, његовом раду и страдању, читамо, проучавамо нотне текстове, музичке критике, уживамо у његовом ликовном стваралаштву или поезији коју је писао, у свести ствара живопис његовог лика у коме се кристално јасно огледа предивно Лице Христа Бога Живога, живопис који тек треба да буде насликан и који у духу и данас целивамо и пред њим се клањамо", закључио је Епископ бачки.

Водитељ програма је, затим, прочитао кратак одломак из приступне беседе коју је владика Иринеј Ћирић изговорио 9. фебруара 1922. године у Саборној цркви у Новом Саду: *Видимо дакле да прави хришћани никако нису млакоње, мртви људи без воље, него одлучне, чврсте и борбене природе. У својој борби они нису употребљавали силу, нису зло лечили злом; па ипак су побеђивали. Ја мислим, да је први услов за проналажење правог лека – не тражити кривицу ван себе. Сваки програм за реформе у свету може бити добар, али ће успеха имати тек онда, када претходно реформишемо срце своје. И у време светога апостола Павла, као и у данашње време, било је много заплетених питања. Тако је, на пример, било врло важно питање о робовима, које су господари сматрали за своје ствари. Апостол народа није састављао никакав програм за решење тога тешкога социјалнога проблема; али једним једноставним гестом показао је пут, који је после довео до мете. Када је Филимону побегао роб Онисим, Павле га је вратио натраг господару. Он није молио Филимона да ослободи Онисима, него само да га прими као брата љубазнога (Фил. 1, 6). Новим унутарњим односом братске љубави његово ропство је у ствари било уништено. Реформа је била много радикалнија него да се само ограничила на формалне односе.*

Као у апостолско време, тако и данас, мислим, најглавнија је реформа, успостављање правилних односа међу људима.

Ја немам програма фиксиранога по пунктовима, ја немам своје странке. Али ја тражим присталице. Но, мени не требају гласачи ни изборници, мени су потребни радници. Мој присталица неће толико бити онај, који ми је само лични пријатељ, колико сваки онај који ради на добру Цркве и народа, па ма он био и мој лични противник. Ја немам ништа да тражим за себе, јер Господ ми је истина одузео најближе и најмилије, – тако беше Његова воља, и нека је благословено име Његово, – али ми је с друге стране дао више него што сам

искао. Ја имам да тражим само још ваше добро!

Химну Благодарности – *Тебе Бога хвалим*, запис протојереја Ненада Барачког, извела је драмски сопран Јелена Радовановић, солиста Београдске опере, у пратњи хора Светоархангелског манастира у Ковиљу, што је пропраћено нескривеним одушевљењем и аплаузом присутних.

Отварајући изложбу Његова Светост Патријарх српски г. Иринеј је истакао: „Браћо архијереји, уважене даме и господо, браћо и сестре. Дан када Свети Архијерејски Сабор наше свете Цркве почиње са радом посебно је свечан. Тако је у свакој помесној Цркви Православној. Могло би се рећи да је то, за црквене људе, и мали празник. А рекао бих да је данашњи дан још свечанији јер се под кровом овог патријаршијског здања и Музеја Српске Православне Цркве отвара изложба о једном нашем великом и значајном архијереју, блаженопочившем Епископу бачком Иринеју (Ћирићу). Добро је и да се ми старији, његови савременици, сетимо његовог живота и рада, а исто тако је добро и важно да о њему чују и виде и млађи нараштаји. Имају се чему научити.

Чули смо од претходних говорника о каквом се епископу ради. Колико је био образован, са колико га је дарова Господ наградио! Представљао је нашу Цркву у свету, у међухришћанским организацијама. Знамо и за његово велико дело спасавања три хиљаде деце и њихових мајки из логора за веме рата. Исто тако знамо и за његово страдање, у време које није било нимало повољно нити наклоњено нашој Цркви, свештенству и верном народу. Многи су страдали, али случај владике Иринеја Ћирића је заиста посебан. После толико добра које је учинио народу, био је проглашен за непријатеља тог истог народа. Али, и та страдања, шиканирања, вређања, затварање у кућни притвор, па и батинања до правог линча, све је он то смирено и више него достојанствено подносио. Био је прави Христов исповедник. Има ли бољег примера младим поколењима богословâ и свештеникâ, младима уопште, од тако врлинског човека? Није био само полиглота, песник, композитор, сликар, музичар, научник, теолог... Био је пре свега човек хришћанин, архипастир Цркве на гласу светости. Заиста је драгоцено што су слике, документи и други предмети сачувани и што можемо да их овде видимо. И у своје име захваљујем свима који су се трудили око организације ове изложбе“, поручио је Патријарх.

После Патријархових богомудрих и очинских речи које су осликале повест о духовном горостасу епископу Иринеју Ћирићу, аутор изложбе др Гордана Петковић повела је Његову Светост Патријарха и остале званице у изложбени део Музеја Српске Православне Цркве.

Информативна служба Српске Православне Цркве

Осми дан

Свети Симеон Нови Богослов

БЕСЕДА О ДЕЈСТВИМА ДУХА СВЕТОГ

Браћо и оци и чеда, један ми је младић испричао ово: "Као послушник једног часног оца, равносилног великим и узвишеним светитељима, имао сам прилике да од њега често са дивљењем слушам о осијањима која са неба бивају подвижницима и о изобилној светлости кроз коју Бог беседи са људима. И осетио сам толику жељу и љубав према том благу, да сам у размишљању о њему заборављао на све земно и небеско, и не само то, него и на сваку храну и пиће и на телесни одмор. Пошто је тај старац био велики међу светима и украшен даром провиђења и пошто је видео како без оклевања чиним само оно што им он заповеда, и да нити једем, нити пијем, него и да сам стално замишљен као да ме нека мука изједа, осетио је неизмерно састрадавање и заповедио ми под претњом епитимије, па сам на силу почео да једем. Јер, бојао сам се осуде за непослушање. А што сам више хране јео, више се у мени разгоревала чежња и била ми је неподношљива та принуда, па сам лио реке сузâ и често у таквом стању устајао од трпезе. Јер, мислио сам, неразумни, да ми старац омета добру намеру, не знајући какав ме унутарњи бол разједа, а нисам био свестан, несрећник, да је он знао и тајне помисли мога срца. А то ћу сада показати.

Једнога дана догодило се да смо дошли у град у ком је он имао и кућу, да бисмо посетили његову духовну децу. И пошто смо читав дана провели са њима (јер многима је користило и само када се појави), увече дођосмо у келију и, будући да смо од великог напора и умора били огладнели и ожеднели (јер старац није имао обичај да игде одспава, премда је било летње време, а сам беше превалио шездесету годину), седосмо да узмемо хлеба, али ја нисам јео, јер сам телесно био сломљен од умора, па ми се чинило да, ако узмем храну и пиће, уопште нећу моћи да станем на молитву како бих затражио оно за чим чезнем. И тако размишљајући седео сам као да бејах иступио из себе.

А светитељ, погледавши ме, сетивши се напора кроз који сам са њим прошао и схвативши разлог због којег сам трпео глад и жеђ, јер беше, како рекох, украшен даром прозорљивости, осети према мени велико састрадавање и рече ми са укором: 'Једи, чедо, и пиј и од сада не тугуј. Јер да Бог неће да те помилује, не би благоизволео да дођеш нама' И тако смо јели и пили и више него што нам је било потребно. И он је јео са мном, снисходећи мојој слабости. Пошто је затим устао од трпезе, рекао ми је: 'Знај, чедо, да се Бог не радује и не објављује ни због поста, ни због бдења, нити због телесног труда, нити због каквог другог доброг дела, него само због смирене, просте и благе душе и срца' И како сам то чуо и задивио се светитељевој речи и поуци, још више се распалих и, пошто ми кроз ум у магновењу пролетеше моји греси, обиље ме сузе, па падох пред ноге светитељеве и обгрлих их. 'Моли се за мене светитељу Божији, да бих тобом нашао милост, јер од свега што си поменуо мени ниједно добро није својствено, осим многих грехова, које и сам знаш' Сажаливши се тада још више нада мном и пустивши сузу, светитељ ми затим заповеди да устанем са земље и рече: 'Уздам се у Бога Који ми је изобилно даровао Своју благодат да ће је и теби дати двоструко једино због вере коју имаш и у Њега, и у моје смирење' Примивши те речи као од самога Бога и сетивши се онога што је Илија учинио Јелисеју, и поверовавши у то како је, премда сам ја сам недостојан, Бог човекољубив и брзо чини вољу оних који Га се боје, сместа учиних метанију и затражих благослов, па отидох у своју келију, добивши од њега заповест да изговорим само *Трисвето* и да одем да спавам.

Када сам ушао тамо где сам имао обичај да се молим и започео да говорим *Свети Боже,* сетих се светитељевих речи, па ми одмах дођоше сузе и обузе ме толика божанска чежња, да речју не могу да изразим радост и насладу коју сам тада осетио. Одмах ничице падох на земљу и погледах, кад гле, умно ме обасја изобилна светлост, узевши себи читав мој ум и душу, тако да сам се од изненадног чуда задивио и нашао се као у иступљењу. И

не само то, него сам заборавио и место на ком се налазим, и ко сам и где сам, па сам само вапио: *Господе, помилуј,* како сам схватио пошто сам дошао себи. А ко је био тај који је говорио, оче, и покретао мој језик, не знам, Бог зна. И да ли сам у телу, да ли ван тела општио са том светлошћу, то зна сама светлост која је растерала сву маглу што се налазила у мојој души и свако земно умовање, одагнавши од мене сву дебљину вештаства и тежину тела, удахнувши слабост и омамљеност у моје удове. Јер, о страшног чуда, она је толико снажно појачала осећај слабости у мојим чланцима и жилама, који сам добио од силног напора, да сам помислио и учинило ми се како сам свукао хаљину трулежности. И не само то, него ми је у душу одмах неизрециво улила велику радост, умно осећање и сладост која превазилази сваки укус видљивог, а уз то и слободу и заборав свих житејских помисли, и чудесно ми даровала и обзнанила сâм начин одласка из овога живота. Јер сва моја осећања, и умна и душевна, беху се приљубила само неизрецивој радости која је долазила од те светлости.

Али пошто се та изобилна светлост (јер не знам којим другим погодним и одговарајућим именом да је назовем), која ми се објавила, некако тихо повукла и као да се скупила у себе, дођох себи и, када спознах шта је њена сила наједном учинила у мени, схвативши да се она одвојила од мене и опет ме оставила самога у животу, обузе ме туга и таква тешка мука, да не могу достојно да изразим величину силног бола који се попут ватре распалио у мом срцу. Па ти представи, оче, ако можеш, какав сам бол осетио што сам се од тога раздвојио, замисли безмерну љубав и огромну чежњу и колико је узвишено било то добро, А ја нити могу да устима искажем, нити да разумем бескрајност тог виђења".

"Али испричај ми, најчаснији оче и брате", рекох ја, "одређеније и јасније о дејствима тога што си видео". А он, мио, испуњен Духом божанским и удостојен сазрцања, најкраћим и медоточним гласом брзо ми одговори: "То доноси радост, оче, када се појављује, а рањава када се сакрије, па ми се приближи и узнесе ме на небеса. То је бисер који ме облачи у светлост и као звезда ми сија, а нико га не може сместити у себе. Блиста као сунце и ја видим да оно у себи држи творевину, показује ми све што је у њој, заповедајући ми да чувам своје мере. Спутавају ме кров и зидови, а светлост ми отвара небеса. Очи своје подижем да чулно угледам тамошње, а видим све како је било пре. Дивим се томе и чујем глас који ми са висине тајанствено говори: 'То су загонетке и наговештаји, јер док си обучен у плот савршенство нећеш видети. Него, окрени се ка себи самоме и гледај да не учиниш ништа од онога што те лишава овдашњих ствари. А ако и погрешиш, што ће ти послужити као подсећање на то да треба да се смираваш, ипак немој одступити од бриге о покајању. Јер оно, сједињено са Мојим човекољубљем, брише и претходна, и садашња сагрешења."

Када сам то чуо од њега, оци и браћо, мало је требало да померим памећу, и читавог ме обузе трепет када помислих на то до које се он висине сазрцања и знања успео само из вере и љубави према свом духовном оцу, и каква се добра удостојио да унапред види и окуси, као да је већ одбацио људску слабост и постао ангел међу људима.

Зато вас молим, у Христу браћо, одбацимо далеко од себе сваку свезу и сваку бригу садашњег живота, омрзнимо плотске насладе, телесно задовољство, спокојство и нерад, којима лошије надвладава боље. И ходите да примимо искрену веру у Бога и у своје по Богу оце и учитеље, стекнимо смирено расуђивање и срце скрушено и покајањем очишћено од сваке љаге и мрље греха, како бисмо се и ми једном, што пре, удостојили да достигнемо те мере и да још овде видимо и окусимо неизрецива добра божанске светлости, ако и не савршено, онда бар делимично и колико их, сразмерно својој очишћености, примимо. Јер тако ћемо себе саме сјединити са Богом, и Бог ће се сјединити са нама, и онима који нам се приближавају бићемо светлост и со, на велику њихову корист, у Христу Исусу Господу нашем, Којем приличи слава у векове. Амин.

Свети Симеон Нови Богослов,
Сабране беседе, Образ светачки,
Београд 2005, стр. 143-146.

Из светоотачке ризнице

О НЕОСУЂИВАЊУ БЛИЖЊИХ И О ЉУБАВИ

Старији су нас учили да треба да избегавамо мале погрешке, ако желимо да се сачувамо од већих и тежих. Од тих незнатних попуштања углавном се у души ствара рђава навика и стално се пада у све веће преступе.

Колико је само, на пример, тешка ствар осуђивање других, наших ближњих. А у тај велики грех упада човек не пазећи баш на наизглед мале и ништавне ствари.

Грех осуђивања ближњих толико је тежи од других грехова, да је Христос грех ближњега назвао труном, а осуђивање – брвном (Лк. 6, 42). Збиља, зашто осуђујемо? И шта хоћемо ми од Божје твари? Једино Богу припада право да суди и оправдава.

И кад бисмо бар само осуђивали. Но, ми имамо обичај да презиремо грешника и да окрећемо главу од њега као од неке гадости. И још ширимо то и даље, другима. Кад бисмо имали љубави, љубав би покрила сваки грех. Светитељи тако и чине када виде људске слабости и недостатке. Они не мрзе човека и не осуђују га, него састрадавају са њиме, тугују због њега, лече га и уразумљују, чинећи све да га спасу. Дуготрпељивошћу и љубављу они га привлаче и придобијају за исправљање.

Потребно је умножавати љубав и помагати један другоме. Свако треба да помаже другоме према својим моћима, или поуком, или утехом, или пружањем помоћи. Свако треба да се стара да има мир и јединство са свима. Јер, уколико се човек сједињује са људима, утолико се више сједињује са Богом.

Да бих вам боље објаснио, представићу вам то једном сликом коју су нам Оци предали.

Замислите круг, његов центар и праве линије које излазе из центра. Претпоставите сада да је тај круг – свет; центар круга – Бог, а праве линије које иду од периферије ка центру – путеви људских живота. Уколико светитељи, (људи) желећи да се приближе Богу, улазе у унутрашњост круга, утолико постају ближи Богу и један другоме. И уколико се приближују Богу, утолико се приближују један другоме; и уколико се приближују један другоме, утолико се приближују Богу. Исто тако треба разумети и удаљавање: када се удаљују од Бога и окрећу ка спољашњости, ка периферији круга, јасно је да уколико се удаљују од Бога, утолико се удаљују и један од другога; и уколико се удаљују један од другога, утолико се удаљују од Бога. Таква је природа љубави: уколико смо ван и не љубимо Бога, утолико је сваки удаљен од ближњега. А ако љубимо Бога, онда уколико се приближујемо Богу кроз љубав према Њему, утолико се љубављу сједињујемо и са ближњима; и уколико се сједињујемо са ближњима, утолико се сједињујемо са Богом.

Свети Ава Доротеј Палестински,
преузето из: Зборник радова *Вера, љубав и нада*
Крњево 1983, стр. 184 – 186.

Редактура: *Виноград Господњи*

НЕМОГУЋЕ ЈЕ ОДВОЈИТИ ГРАЂАНСКО-НАРОДНУ ИСТОРИЈУ ОД ИСТОРИЈЕ И ЖИВОТА ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

Разговор са господином Петром Ђурђевим, директором Историјског архива Града Новог Сада

На нашу жалост, данас су малобројни људи који су свом позиву толико посвећени да многобројнима могу послужити као ванредни пример за угледање. Још су малобројнији они који своју службу врше са толико професионалног жара да напросто у људима изазивају онај креативни подстицај за рад у домену свог животног и службеног опредељења. Један от тих малобројних људи на којег се сви, без изузетка, можемо угледати, јесте господин Петар Ђурђев, мастер историчар, директор Историјског архива Града Новог Сада. Због његовог свестраног деловања у оквиру свога звања, а поводом прошлогодишњег усељења Историјског архива у нове и прикладније просторије, замолили смо господина Петра Ђурђева да са нама, а за потребе Винограда Господњег, часописа Епархије бачке, *поделi своја размишљања о историјским приликама и неприликама које су нас током прећашњих времена пратиле, о драгоценостима и документима који су похрањени под сводовима зграде Историјског архива Града Новог Сада, као и о томе са колико се одговорности и поштовања ми, као богоблагословени народ, односимо према својој освештаној историји и према историји уопште.*

Господине Ђурђев, захваљујући Вам се што сте прихватили позив да разговарамо на страницама *Винограда Господњег* – часописа Епархије бачке, дозволите ми најпре да Вама и Вашим сарадницима у Историјском архиву Града Новог Сада и овом приликом честитам усељење у нове просторије – први пут сам то учинио приликом освештавања тога простора – и пожелим Вам дуговремен и плодотворан рад. Молим Вас да нам на почетку овог разговора објасните колико је важно то што је Историјски архив добио у свему адекватан простор и колико ће се то очитовати у будућем раду те установе?

Искрено Вам се захваљујем на указаној пажњи и позиву за овај разговор. Прошла година представља истинску прекретницу у раду ове установе, јер после шездесет и две године чекања добили смо објекат који одговара највишим стандардима за чување драгоцене архивске грађе. Наиме, као што Ви то добро знате, Архив је основан 21. маја 1954. године решењем Народног одбора града Новог Сада, а као привремено решење за радне просторије и депое додељени су му објекти на Тврђави. У питању су били објекти који су превасходно служили као војне касарне што јасно наводи на закључак да нису испуњавали ни минимум услова за квалитетно чување архивске грађе. Деценијама уназад ови технички недостаци су компензовани преданим радом запослених у Архиву.

Захваљујући огромном напору Града Новог Сада, изградња новог Архива започета је у новембру 2011. године и трајала је до децембра 2014. године. У току 2015. године, изведени су сви прикључци, урађен је технички пријем и објекат је био опремљен канцеларијским намештајем. Целокупна инвестиција је износила 595.322.542,37 динара, без ПДВ-а.

Разговор

Корисна површина објекта (нето) је 7.856,45 метара квадратних и поред 14 депоа који заузимају 3.300 метара квадратних поседује и све друге пратеће садржаје за несметано функционисање савременог начина чувања и презентације архивске грађе.

Након завршетка опремања зграде, а на основу препоруке Градоначелника Милоша Вучевића, овај објекат је од 1. априла 2016. године предат Историјском архиву Града Новог Сада на коришћење. Нашим усељењем у нове простоје исписана је нова страница у културној историји Новог Сада, јер после дуго времена Српска Атина је добила планski грађену зграду за једну установу културе. Морам напоменути да овакве услове за рад нема ниједан архив у Србији, нити у окружењу. Искрено се надам да смо завршетком овог великог посла поставили стандард који ће у будућности сви морати да прате.

Пресељење архивске грађе, која је у дужини заузимала величину од шест километара, био је посебно тежак задатак. Морало се водити рачуна о сваком папиру, сваком фонду, о редоследу и што је најважније да се грађа не оштети или не изгуби. У овом изузетно тешком послу, велику помоћ смо добили од самога Града, Окружног затвора у Новом Саду, а посебно смо захвални Српској православној црквеној општини новосадској и терапијској заједници Епархије бачке – *Земља живих,* на помоћи у процесу пресељења. Колеге које у архиву раде и преко двадесет година биле су једнодушне у оцени да никада нису видели толико вредне, скромне и дисциплиноване момке. Захваљујући њима, успели смо селидбу да завршимо пре предвиђеног рока и тиме остваримо не малу уштеду у градском буџету.

Пресељењем из Петроварадина у Подбару, постали смо ближи и доступнији корисницима, што ће отворити читав низ могућности и перспективâ, које ће Архив засигурно учинити новим средиштем културе у Новом Саду.

Историјска документа и архивска грађа уопште, врло су битни за научно истраживање, али и за будућност сваког народа. Које бисте историјске драгоцености, похрањене у депоима Историјског архива Града Новог Сада, посебно издвојили као битне за наше поднебље? Да ли има и таквих који су битни за историју наше Цркве Православне?

Документи који се налазе у фондовима и збиркама Историјског архива Града Новог Сада обухватају временски период од средине XVIII века до данашњих дана, и представљају извор података значајних за политичку, културну, привредну, а самим тим и црквену историју Новог Сада и околних општина.

Од оснивања Архива примљено је преко 60 фондова из периода Хабсбуршке монархије. Од овог броја је 17 фондова органа управе (општина) за период до 1918. године. Сви ови фондови су категорисани као архивска грађа од великог значаја. Поред фондова управе, из овог периода Архив поседује и фондове школâ, судова и јавних бележника. Из овог периода датирају и два најзначајнија фонда нашег Архива: *Ф.1 Магистрат слободног краљевског града Новог Сада 1748-1918.* који има статус фонда од изузетног значаја, и *Ф. 25 Гимназија Ј. Ј. Змај 1831–1964.* (некадашња Српска православна велика гимназија у Новом Саду), једне од најстаријих средњошколских установа код Срба, основане 1810. године.

Сви фондови из периода до 1918. године су сређени и доступни за коришћење, али је архивска грађа у тим фондовима делимично оштећена и некомплетна. Грађа Магистрата је великим делом аналитички обрађена и могуће ју је електронски претраживати.

За период између два светска рата Архив је прикупио преко 100 фондова архивске грађе. Углавном су то фондови управе, судова, школâ и јавних бележника, а мањим делом привредни фондови. Сви фондови из овог периода су сређени и могу се користити. Језик грађе је најчешће српски. Најзначајнији фонд из овог периода је свакако фонд *Ф. 150 Градско поглаварство Нови Сад 1919-1941.*

За период Другог светског рата и окупације, Архив поседује 40 фондова од којих се по свом значају истичу *Ф. 228 Команда града Новог Сада 1941, Ф. 259 Градско начелство слободног краљевског града Новог Сада 1941-1944.,* и *Ф. 260 Велики Жупан слободног краљевског града Новог Сада 1941-1944.* Грађа из овог периода је сређена, у великој мери аналитички обрађена и може се електронски претраживати. Највише грађе Архив има за периода после Другог светског рата, и то око 690 фондова. За овај период карактеристично је да има највише фондова органа управе и привредних субјеката.

Као што видите, немамо неки фонд који би се посебно односио само на Цркву, али зато из преписке са локалним огранима власти, судовима, образовним установама и привредним организацијама можемо да сазнамо доста појединости из живота Црквене општине новосадске, парохијâ и православних верника из Новог Сада.

Колико су, по Вашем мишљењу, подаци из историје наше Цркве Православне битни за одгонетање историјских прилика и неприлика Града Новог Сада, односно у којој мери је историја Цркве испреплетана са грађанском и народном историјом?

Домаћа историографија остварила је завидне резултате на пољу изучавања историје српске државности, механизама државне управе, као и унутрашње-политичких односа унутар самог српског народа. Историчари који су се бавили националном историјом, овој теми су прилазили са бројних аспеката: политичких, економских, правних, социјалних и војних, али сама идејна суштина и сâм темељ културног идентитета – а то је Православље – добрим делом је занемарено.

Један од главних узрока оваквог става једног дела наше историографије према овој теми лежи у томе што је упоредо са напретком историјских студија у другој половини XIX века дошло и до продора либералних и социјалистичко-материјалистичких идеја код наше интелигенције, која је некритички копирала обрасце развоја друштвене и политичке историје других народа, и покушавала да спозна историју српског народа кроз призму законитости развоја историјских процеса у другим деловима Европе. Због тога је пренебрегавана чињеница да је већим делом наше историје основа културног, духовног и социјалног деловања чинило учење и наслеђе Православне Цркве и јасно је да се оно природно учврстило у народној традицији, култури и политичком деловању. Тек са прихватањем ове чињенице можемо разумети сложеније процесе и деловање актерâ у историји српскога народа.

Тако је било и на примеру Новог Сада од стицања статуса Слободног краљевског града 1748. године, али и раније. Чињенице да су у Граду столовали свагдашњи Епископи бачки и да је постојала снажна Црквена општина новосадска, условиле су да Православна

Разговор

Црква буде на прочељу културно-просветног напретка. Зато је немогуће одвојити грађанско-народну историју од историје и живота Православне Цркве.

Наредне године, ако нас милост Божја поживи, прославићемо три стотине година од градње првог Алмашког храма, од блата и прућа, којем је данашњи Алмашки храм легални и легитимни наследник, с обзиром на чињеницу да је и први храм, сграђен 1717/1718. године, такође био посвећен Светим Трима Јерарсима. Колико је та годишњица битна за Град Нови Сад и шта нама данас такви јубилеји поручују?

Долазак Алмашанâ у Нови Сад представља једну од етапа насељавања данашњег Новог Сада, а у себи крије готово универзалну причу о борби за очување националне самобитности и опстанка у земљама хабзбуршких владара. У превасходној жељи да сачувају своју веру и стечене народне привилигије, читава места у одређеним историјским незгодама су умела да се покрену и иселе на друго место. Као што се то догодило са Алмашанима, тако ће се касније збити и са Темеринцима који ће основати Ђурђево или са становницима Чиба (данашњег Челарева) који ће населити Надаљ. Алмашки крај је кроз XVIII, XIX и прву половину XX века представљао српски крај у мултиетничком Новом Саду и такав је карактер носио све до иза Другог светског рата.

Годишњица изградње Алмашког храма нас подсећа и опомиње да прошлост Новог Сада није почела 1944. године и да корени српског народа у Бачкој и у Новом Саду сежу далеко дубље од 1748. године. Кад је Петроварадински Шанац постао слободни краљевски град Нови Сад, бројао је око 1.732 становника православног обреда. Три деценије касније, 1775. године, попис је показао да од 8.874 грађана, њих 6.391 беху православне вере. Кад погледа ове бројке, човек мора да се запита: па како су они успели да смогну снаге и да подигну тако велелепан храм какав је храм *Света Три Јерарха* у Подбари? А они не само да су успели у томе него су потом још подигли Саборни и Светоуспенски храм, Јовановску цркву, Николајевску цркву, Владичански двор, основали су православну болницу, развили су мрежу основних школа и оформили Гимназију. Били су то људи окренути ка коренима наше духовности и културе и управо због тога су знали да гледају деценијама унапред. Изградња Алмашке цркве, као и других православних храмова у Новом Саду у XVIII веку, сведочи о побожности, пожртвованости духа и међусобној солидарности.

Позната је мудрост, коју примисмо од древних народа, да је историја учитељица живота. У којој мери је, по Вашем мишљењу, она применљива на наш менталитет, односно колико ми Срби учимо из историје и колико смо уопште спремни да из историјско-животних лекција извлачимо прикладна наравоученија, применљива у садашњости или будућности?

Нажалост, изгледа да се потврђује она сентенца која говори да смо повесницу свога рода боље знали док смо о њој певали уз гусле него данас кад је учимо као наставни предмет. Историја је у XX веку била оптерећена оковима дневне политике, због чега можемо слободно рећи да је прво била талац југословенске политичке догме, а затим и социјалистичког идеолошког правца. У том систему и елементарни факти из националне историје су постали непознати или неразумљиви људима. Тек у последње време наша историографија живи без икаквих стега, али је сада наишло време доминације лаке и просте забаве и човек мора да се запита како ће будућа покољења схватити улогу и место српког народа у глобалној историји. Да сумирам, генерални поглед на историју често лута од крајности до крајности, без мере и спремности да се сагледа шира слика. Надам се да ће све невоље које смо прошли као народ последњих деценија учинити да трезвеније и реалније спознамо нашу историју и тиме боље упознамо своје мане и врлине.

Захваљујући Вам се на љубави и доброти што сте се најљубазније одазвали нашем позиву за разговор, у нади да ће он на добро послужити нашим читаоцима, још једном Вам желим много успеха у раду и у одговорном опхођењу према историјским драгоценостима.

Хвала Вама на честиткама и лепим речима.

Разговарао протојереј-ставрофор Миливој Мијатов

НИКОЛАЈЕВСКА ЦРКВА У НОВОМ САДУ

Садашња црква је грађена од 1726. до 1730. године у близини мање, старије и привремено подигнуте цркве, чија је позиција забележена на карти града из 1745. године. Приликом обнове спроведене 1927. године, испод опалог малтера на северном зиду, откривен је запис на грчком језику у коме је поред имена Панајот урезана и 1733. година, што представља додатну потврду о времену градње Николајевске цркве у Новом Саду.

Као капелу саградили су је браћа Јаков и хаџи-Недељко-Богдан, чланови богате породице која се 1716. године у Нови Сад доселила из Славоније. Током протеклих векова звали су је Недељкова црква, јер је Недељко био главни инспиратор градње, која је завршена пре његовог поласка на хаџилук у Јерусалим 1731. године. У време Мађарске буне, Николајевска црква је страдала једнако као и друге цркве. Срушен јој је кров, а делимично и зидови, док је унутрашњост цркве изгорела. Обнова је трајала дуго. Радови, започети 1851. године, завршени су тек 1862. године, захваљујући великом залагању и новчаној помоћи Марије и Јована Трандафила. После смрти породице Трандафил, који су сахрањени у овом храму, о капели је наставила да се стара Српска православна црквена општина новосадска.

Николајевска црква је једнобродна грађевина, без певничких апсида, са полукружном олтарском апсидом, мало ужом од наоса. Двоспратни звоник на западној страни је у односу на величину храма пренаглашене висине.

Претпоставља се да је у великој обнови цркве, после Буне, у знак захвалности за помоћ добијену из Русије, у слеме крова уграђено кружно кубе са малим једноставним правоугаоним отворима и лукавичастом капом која је недавно позлаћена. Ову претпоставку подупиру описи цркава из 1734. и 1774. године, у којима се на Николајевској цркви не помиње ово кубе.

На северном апсидалном пиластру је гробна плоча из 1749. године. Подигнута је грађанину Симеону Радонићу и на њој је први пут уклесано ново име града Новог Сада.

После генералне обнове Николајевске цркве, њена унутрашњост је украшена зидним сликарством, постављен је нов иконостас и набављени су потребни предмети за богослужење, све ктиторством угледних Новосађана – Марије и Јована Трандафила. Унутрашњи зидови и сводови цркве делимично су покривени ликовима светитеља̂ и композицијама мање уметничке вредности, радовима новосадског сликара и позлатара Николе Димшића.

Дрворезбарија иконостаса је прилично једноставна, са украсима стилизованог лишћа посутог ружицама. Украси су концентрисани на троје двери и на иконе у доњим зонама, док су иконе у врху иконостаса уоквирене једноставним лајснама. Све иконе иконостаса сликао је од 1861. до 1862. године Павле Симић, тада најпознатији сликар Новог Сада. Павле Симић је сликао и иконе на троновима, и то: Свети Никола (као храмовни патрон) у Богородичином трону и Свети Јован Златоусти у архијерејском трону.

Иконе су сликане уљаним бојама на дрвеној подлози, док су натписи на њима исписани грчким писмом. Разлог за то је тај што су Срби још крајем XVIII века (1796) уступили Николајевску цркву новосадским Грцима – Цинцарима, за богослужење. Од тога времена се у њој подједнако савршавала служба Божја и на грчком и на црквенословенском језику.

Протојерej Жељко Латиновић

Портрети говоре

МАРИЈА ТРАНДАФИЛ (1816-1883)

Марија Трандафил се сасвим оправдано назива највећом српском добротворком. Многи старији Новосађани је још увек памте као најсветлији пример бриге за убоге и потребите, а млађи се диве њеном несебичном труду за свој народ.

Марија, рођена Поповић, потиче из угледне и богате породице новосадских Цинцара која се бавила трговином. Одрасла је у кући познатој по надимку *Код иконе,* на углу данашње Пашићеве и Грчкошколске улице, на којој се и данас налази икона Светих апостола Петра и Павла. После смрти родитељâ, Марија

је постала штићеница својих рођака, богате трговачке породице Хаџи-Кире Николића из Осека. Они су се уједно старали и о њеном наслеђу – заоставштини њених родитеља.

Са шеснаест година су је удали за Јована Трандафила из Ердеља, који је био пословни сарадник Хаџи-Кире. Јован је овом женидбом добио право да се настани у Новом Саду, чиме је стекао статус слободног грађанина ове вароши. Трандафили су купили кућу у Главној улици (познатој као *Својина*) у коју су се

уселили, а коју је Марија, као удова, оставила Српској православној црквеној општини новосадској у Новом Саду. У овој згради се и данас налазе службене просторије Црквене општине новосадске, као и радија *Беседе*. Мираз који је Марија унела у брак са Јованом удвостручен је успешном трговином и везама рођака Хаџи-Кире. Марија и Јован Трандафил су стечени новац улагали углавном у добротворне сврхе, али и у куповину кућа. Њихову бригу за сиромашне и убоге, за сирочад и девојке без мираза, додатно је мотивисала несрећа у породичном животу, јер су им се деца – Софија и Коста – прерано упокојила. Приходом од обрађивања земље су подигли задужбину за школовање сиромашне и даровите деце. Један део имовине поклонили су болницама у Новом Саду, Сомбору и Осеку, а обновили су и Николајевску цркву у Новом Саду, иконостас Успенске цркве, као и Јерменско-католичку цркву. Мермерни крст, који се данас налази у порти Саборне цркве у Новом Саду, направљен је по налогу Марије Трандафил. За време Првог српско-турског рата (1876.), Марија је била председница Одбора за прикупљање помоћи рањеницима.

Велика добротворка се руководила врло

снажним личним уверењем да свако дело треба чинити у славу Божју и на добро свога рода. Основала је Завод за српску православну сирочад, под управом Матице српске, а на Марије Трандафил је Завод за издржавање сироте и сиромашне деце у Новом Саду, у коме се данас налази Ветеринарски институт.

Према завештању, основан је и фонд за по-

новчано је помогла и изградњу здања Завода. Зграда је завршена 1912. године, кад је у ово Здање смештена и Градска читаоница. У тој згради се данас налази Матица српска и Библиотека Матице српске.

После смрти Јована Трандафила, Марија се враћа у своју родну кућу *Код иконе,* у којој је живела до упокојења. Тела Трандафилових сахрањена су у крипти Николајевске цркве у Новом Саду. Сву своју имовину Марија је завештала Православној Цркви и Матици српској. После њене смрти је основан фонд из кога су се школовали многи ђаци Српске велике гимназије. Деца су морала бити православне вероисповести, али без обзира на њихову националну припадност. Трећина приходâ је била намењена деци из Ердеља. Највећа задужбимоћ Николајевској и Успенској цркви. Трећину чистог прихода од куће у Осеку добио је тадашњи Убошки дом који се налазио у Николајевској порти, а за потребе Николајевске цркве дарована је кућа *Код иконе.*

Марија Трандафил није учествовала у салонском животу свога сталежа, јавно презирући пококондиреност и помодарство виђенијих Новосађана. Упокојила се 14. октобра 1883. године. После опела које је служено у Успенској цркви, сахрањена је у крипти Николајевског храма, поред мужа и деце, како и приличи задужбинарима Српске Православне Цркве.

Протонамесник Миодраг Андрић

Оче, да те питам

О ДУХУ САВРЕМЕНОГА СВЕТА И ЖИВОТА

Живимо у времену великих научних и технолошких достигнућа, која су увелико променила свет и омогућила удобнији и хуманији живот, а људи су ипак оптерећени и напети. Због чега је то тако?

Технолошка револуција је, заиста, значајно изменила живот људи, како у позитивном тако и у негативном погледу. Какве ће последице имати укупна достигнућа такозване масовне културе (посебно мислим на телевизију и интернет), тек ћемо видети.

Светогорски монах, свети старац Пајсије, у својим поукама даје надахнуте и проницљиве, а у исто време и духовите одговоре на многа питања која муче савременога човека. Његове поуке су касније објављене у зборнику под насловом: „Са болом и љубављу савременом човеку".

У тој „Збирци" Старчевих поука, објављеној и на српском језику под горњим насловом, налази се одговор и на ово питање. Тај одговор је заснован на дугогодишњем духовном искуству монаха-подвижника и гласи овако: „Пошто су људске олакшице превазишле границе, постале су тешкоће. Умножиле су се машине, умножиле су се бриге, и човек је постао попут машине, те сада машине и гвожђе владају човеком. Зато и срца људска отврднуше. Свим овим средствима што постоје човекова савест се не оплемењује. Некада су људи радили са животињама и били су сажаљиви. Ако би животиња била претоварена тако да посрће, састрадавали су са њом. Ако би била гладна, посматрали су је са болом, а срце им се цепало од туге. Сећам се да смо и ми патили кад је наша крава била болесна, јер смо је сматрали чланом породице. Данас људи имају гвожђе око себе и гвоздена срца у себи. Сломи се гвожђе – заваре га. Поквари се ауто – возе га у сервис. Ако не може да се поправи, баце га и то их не боли. Мисле да је то само гвожђе! Срце уопште не учествује и тако се узгаја самољубље.

Данас човек не мисли на свога ближњег. А некада, ако би храна претекла, људи би је давали сиромашнима и тако се храна никада није бацала. Уместо да се поквари, даћу је сиромашноме, говорили су. Духован човек је ишао још даље: нека се насити прво сиромашан, а ја ћу после. Сада храну чувају по фрижидерима и не помишљају на људе којима је она потребна. Сећам се да смо поврће, кад би добро родило, делили са нашим суседима. Шта бисмо иначе радили са свим тим? Осим тога, покварило би се. Сада људи имају фрижидере. Мисле: зашто бисмо давали другима? Ставићемо храну у фрижидер и сачуваћемо је за себе. А да не помињем да се читаве тоне хране бацају или закопавају у јаме, док на другој страни милиони људи гладују.

Савременим средствима краја нема. Развијају се брже од ума људског, јер им и ђаво у томе помаже. Људи некада нису имали сва та помагала, телефоне, телефакс, читава гомила машинâ, али су зато живели мирно и једноставно... Машине су потпуно избезумиле људе! Муче се многим олакшицама, гуши их напетост. Сећам се бедуинâ са Синаја и како су умели да се радују. Свако је имао свој шатор. Живели су једноставно. Избегавали су Александрију и Каиро; било им је добро у пустињи, у њиховим шаторима. Кад би имали мало чаја, били су срећни и прослављали су Бога. А сада, уз напредак цивилизације, и они полако заборављају Господа. Утопили су се у европски дух. Јевреји су им прво направили колибе. После су им продавали старе аутомобиле из Израела. Сада сваки бедуин има једну колибу и један покварен ауто испред ње и живи под стресом. Ауто му се поквари, мучи се да би га поправио... Запиташ ли се шта су добили од свега тога, схватићеш – ништа, само главобољу..."

Надам се да су ове речи Старца Пајсија загрејале и ваше срце, јер од тековинâ материјалистичке потрошачке културе главобољу немају само синајски бедуини него и сви ми заједно.

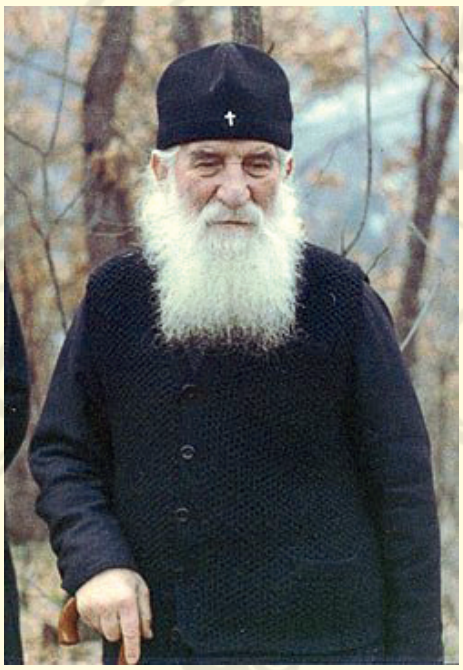
Протојереј Милован Миодраговић

Свети Јустин Ћелијски

БЕСЕДА НА ПЕДЕСЕТНИЦУ (1956)

У име Оца и Сина и Светога Духа. Амин.

Господ је једном рекао: *Дођох да бацим огањ на земљу; и како бих желео да се већ запалио* (Лк. 12, 49). Ето, тај огањ се запалио на данашњи дан. Дух Свети је сишао у виду огњених језика на Свете Апостоле и испунио њихове душе. На данашњи дан запалио се Огањ божански и основао је Цркву Свету, и тај Огањ гори, и светли, и обасјава векове и векове, поколења и народе. Гле, тај Огањ су хтели да угасе многи и многи.

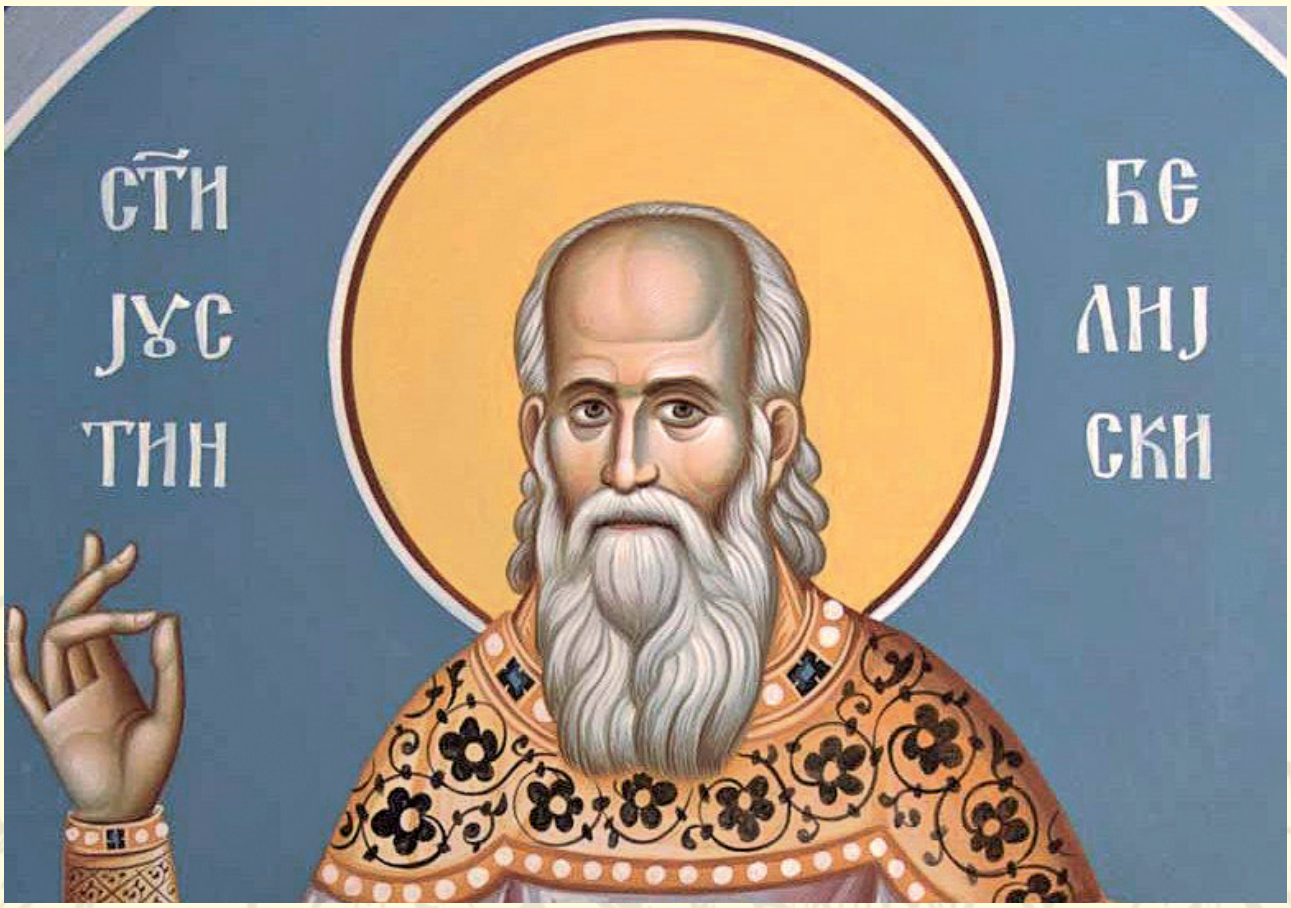
Свети Апостоли, који су запаљени тим Огњем, почели су проповедати Еванђеље о Господу Христу. До данашњег светог Празника они су били немушти и немоћни. Ко ће им дати те силе да објаве свету Господа Христа? Ето, на данашњи дан, по обећању Господа Христа, на њих је сишао Свети Дух у виду огњених језика, и они су неустрашиво почели проповедати Еванђеље. Затварали су их Јевреји и шибали, али они су опет без страха проповедали свето Еванђеље широм целога света. Јевреји, који се трудише да угасе тај божански Огањ, али шта су они могли учинити? Ништа. Запалио се Огањ Христов на земљи и претворио се у пожар који нико не може угасити. Римски цареви су три стотине и тринаест година хтели да угасе тај Огањ, али нису могли. Како су немоћни они пред Огњем Христовим!? Гасили су га сви незнабожни цареви, али га нису могли угасити. Гле, тај Огањ гасили су многи јеретици, као безумни Арије, Несторије, Македоније и други, и нису га могли угасити. Тај божански Огањ дошао је и до нас Србâ, некада варвара, пре хиљаду година. Тај Огањ гасили су многи учитељи, наставници и разни безбожници широм целога света. Али, узалудан посао, безуман посао! Ко ће угасити божански Огањ?

Дух Свети се јавио као Огањ, ко ће Њега убити, ко угасити? Ви бисте назвали лудим онога који би дувао са земље да угаси Сунце. Тако и сваки безбожник дува на Сунце-Христа, и њихове пљувачке падају на њих. Нико, нико неће моћи угасити Сунце-Христа, до Страшнога суда. Господ вели: *Ја сам Светлост свету, ко иде за Мном неће ходити у тами* (Јн 8, 12). Идеш ли за ма којим другим човеком, који проповеда против Христа, ти идеш по тами. Погледај какав је живот безбожникâ...

Када човек иде за Господом Христом, он осећа да има душу у себи и зна да Господ даје вечни живот свима који иду за Њим. Кад човек иде за Господом Христом, тек онда осећа зашто му је дата душа. Када испуни душу духовном светлошћу, он зна да је душа створена за вечни живот, који даје Господ Христос сваком свом следбенику.

Шта је духовни живот без Бога? Ђаво! Кад је архистратиг небески постао ђаво што није поштовао Бога, шта ће тек бити са човеком? А кад се човек испуни духовном светлошћу, он тек онда види шта је он и ради чега је он. Ђаво је немоћан пред хришћанином. Смрт и грех немоћни су пред силом Божјом која је дата хришћанину. Ми хришћани кроз сваку свету Тајну примамо у себе Духа Светога. Кроз молитву, кроз пост и кроз сваку врлину ми примамо благодат Светога Духа у себе. Светитељи Божији су свети људи који су себе непрестано испуњавали Духом Светим. И ти када чиниш милостињу испуњаваш себе Духом Светим. Али, грех гаси у теби Духа Све-

Старечник

тога. Апостол пише: *Не гасите Духа* Божијег у вама (I Сол 5, 19). А како се гаси Дух Божији? Лењошћу, завишћу и осталим гресима. Када ти останеш у греху, Дух Свети се са тугом повлачи из тебе. Кад је мржња у теби, она потискује благодат Духа Светога из тебе. Сваки грех, крађа, псовка и свака рђава реч је од ђавола. *Духа не гасите* него Га распламсавајте! Како? Молитвом, постом и добрим делима. Човек хришћанин, обасјан светлошћу Христовом, шта прво види у себи? Он види грех и зато је сваки хришћанин покајник, јер се покајањем запаљује Огањ Духа Светог у срцу сваког хришћанина. Зато је Господ дао покајање да нас оно изведе из таме греха и да душе наше запали Огњем Духа Светога.

Данашњи свети празник је празник светих Апостола и свих хришћана. И ми хришћани дужни смо живети у царству Божанске Истине. Зато Литургија почиње речима: „Благословено Царство Оца и Сина и Свјатаго Духа", јер је Црква Христова – Царство Христово, а у њему је Господ Христос и Свети Дух. И ти кад живиш у том Царству, ти живиш вечном Христовом Истином, вечном Правдом, вечном Љубављу, и не дај да те греси сурвају у пакао. И када наиђе искушење, ти завапи ка Господу Христу и Он ће те избавити од искушења. Ето, данашњи велики празник, а цркве празне! Несрећни Срби продадоше веру за чинију сочива. Забављају се око земље, око стоке, а Бога су заборавили. Никога Господ не приморава, Он нам даје слободну вољу...

Читали сте у новинама да су у Македонију дошли скакавци из Африке и опасли двадесет хиљада хектара њивâ и пашњакâ. А ево, нас мори зима усред лета. Шта је то? То нас Бог опомиње да се покајемо. Људи се боре са Богом, хоће да угасе светлост Христову, да угасе сунце Христово. Срце хришћанина тугује и моли се: „Господе покај, покај срца људска, да би познали Тебе! Запали у срцима нашим Божански Огањ Светога Духа Твог да бисмо и ми, молитвама Пречисте Мајке Твоје и светих Апостола Твојих, ушли у вечно Царство Твоје и заједно са њима прослављали Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и кроза све векове. Амин."

Из књиге: Друге беседе,
изд. манастир Ћелије
Беседа на Педесетницу, стр. 314-316,

25. КОНКУРС „СВЕТОСАВЉЕ И НАШЕ ДОБА”

У суботу, 13. маја 2017. године, у Техничкој школи *Милева Марић-Ајнштајн* у Новом Саду, одржана је завршна свечаност јубиларног, 25. конкурса *Светосавље и наше доба*. Конкурс је уврштен у Календар смотри и такмичења Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, а подржала га је и Управа за културу Града Новог Сада. Као и претходних, тако и ове године, Конкурс су заједнички организовали Коло српских сестара Епархије бачке, Одбор за верску наставу Епархије бачке, Центар за ликовно васпитање деце и омладине Војводине и Удружење војвођанских учитеља.

Деца од предшколског до средњошколског узраста из Републике Србије, Републике Српске и расејања, писала су, цртала и сликала на тему *Свети Сава* и *Светосавље*. Горостасни лик Светога Саве имао је вековима изузетно значајан и веома благотворан утицај на православне Србе, у свим крајевима где су живели и у свим сегментима духовно-културног прегалаштва. Организатори су желели, као и много пута до сада, да подстакну младе на стваралачки подвиг размишљања о духу Светосавља и Светога Саве који је био један од првих и највећих културних прегалаца у нашем народу, и који је вековима надахњивао синове и кћери рода српскога.

Свечаност је отворио и присутне поздравио, у име Његовог Преосвештенства Епископа бачког господина др Иринеја, протојереј Жељко Латиновић, координатор Катихетског одбора Епархије бачке. После његових речи поздрава, присутнима се обратила председница Кола српских сестара, госпођа Славојка Тодоров, а затим су додељене награде ученицима и наставницима чије радове је жири прогласио најбољима.

Ове године на расписани конкурс пристигло је 468 литерарних радова из 88 основних и 40 средњих школа. Калиграфских радова је пристигло 686 из 93 основне и средње школе. Ликовних радова је пристигло 2.194 из 185 школа и образовних установа Републике Србије, Републике Српске и расејања, од којих је награђено 27 радова.

Током свечаности првонаграђени литерарни радови су прочитани у свим категоријама, а сви награђени и похваљени калиграфски и ликовни радови су представљени на изложби. Цео програм завршне свечаности улепшао је својим појањем хор Основне школе *Ђорђе Натошевић*. Надамо се да ће конкурс *Светосавље и наше доба* и у наредним годинама и деценијама имати културно-просветну улогу какву је и до сада имао и да ће се свака, па и најмања школа, убудуће одазивати на позив организатора Конкурса.

Катихетски одбор Епархије бачке

Из школске клупе

НЕ УТИХНУ ИСКРА СВЕТОСАВЉА НИ У ОВОМ НИ У ОНОМ ДОБУ

Светитељу Саво, што пред тобом стојим,
Помози ми да препознам и радост и срећу,
Помози мом срцу да не буде камен исплакани
Јер више плакати не могу и нећу.
Помози да у тутњави звукова чујем Светосавља шапат,
Да препознам снагу вечнога огњишта, јачу од свих сила.
Моли за спасење душе моје и свих потомака твојих,
Откриј нам дубину Светосавља и буди са нама,
Ми смо деца твоја и корачамо стопама твојим,
Нека дух доброте и љубави остане и за будућа поколења,
Нек нас прати, учи и води, нек шири поштење и искорени злобу,
Нека пршти искра Светосавља и у овом, као и у оном добу.
Буди наш спаситељ и целитељ ранâ, као што си онда био,
Нека свако биће осети твој додир на своме рамену,
Отвори нам капију живота и чувај бисер детињства,
Не дозволи да поштење изгори, у злобноме пламу.
Приносимо свеће твом и Божјем лику
Тражећи опроштај за све грехе своје.
Молимо те за очајне и напаћене душе,
И за Светосавље, и браћу и сестре у великом броју.
Сузу из ока ја полако пуштам
И она тече низ лице
Док молим за људе, за срећу и здравље.
Дубоко у души осећам да ме чујеш
И да и ти исто желиш, стаду своме светом.
Искра Светосавља, тобом распламсана,
У нама живи данас и никада утихнути неће.
Погледај на нас, своје верно стадо,
Што, у сенци твојој, моли се за род свој.

Татјана Динић VIII3
ОШ *Велизар Станковић* Корчагин

Свети Сава – најбољи изданак српских корена

Ово је један срећан запис јер је у њему представљена најукорењенија врста на нашем поднебљу. Њеним изучавањем бавили су се још средњевековни монаси и писци Доментијан и Теодосије, а потом и сви Срби до дана данашњег. У њу су уплетени историја и легенда, прошлост и садашњост. Она ће бити остављена као најбоље духовно ткање и нашим потомцима.

ПОРОДИЦА (familia): Срби
РОД (genus): Немањић
ВРСТА (species): Растко Немањић - Свети Сава

КОРЕН *(radix)*:

Зовем се Стефан Немања. Позивам пастире Косова, Зете, Травуније, Захумља, да се уједине око речи Божје, установљене у обновљеним црквама и манастирима. Тражите ме у Ђурђевим Ступовима, Студеници, Хиландару. Јер, ваистину, браћо моја љубљена и оци, духовном се препуштам постојању и за наследника свога одређујем сина Стефана Немањића, кога ћете Првовенчаним звати. Од блаженога часа овога, моје је Богу угодно име Симеон. Мој духовни отац је мој најмлађи изданак - Сава.

Лето господње 1196.

ИЗДАНАК *(surculus/palmes)*:

Именом Растко отац мој назва ме. Моје је Богу блажено име Сава. Због љубави према духовноме, остављам матер и оца свога, и путем који ми се пред затвореним очима отвори, идем да установим живот српскога братства у манастиру Хиландару. Пишем *Карејски* и *Хиландарски типик, Номоканон* и *Устав за држање Псалтира*. Мога оца тражите у *Житију* и у *Служби Светом Симеону.* Путујем да мирим завађене, градим да лечим убоге, сиромашнима речју и делом помажем. Одричем се трпезе пуне хлеба и вина.

Жедан само мудрости божанске, крећем у небеске походе да се са Учитељем својим сусретнем.

Трново, Бугарска, јануара 1236.

ОПИС (*scriptio/paraphrasis*):

Први пут рођен у дежевачком крају на планини Голији, препорођен у руском манастиру Ватопеду на Светој Гори, негован у кући свакога Србина исказивањем правоверја, слављењем љубави, сталним жртвовањем за свога ближњега и свој народ. Бистрим оком загледан у студену провидну истину, пред Србе стаје да их упита за име, проповеда братољубље, дарује исцељење, штапом ваздух на крстове пресеца, разблудне смерности учи, знање предаје манастиру, болници и школи.

Улази у свест народа, постаје тумач и заступник. Неуништив и из праха рођен изнова 1594. године на Врачарској ломачи. Отеловљен у јединственој борби за слободу, ликом прелази границу земље и народа у коме је поникао, и ниче у култури и предању суседних, па и удаљених народа.

Може се неговати у целој васељени јер су у његовој бити правдољубивост и истинољубивост. Цвета у свако доба године. Цвет у облику штита има опојан мирис лепоте и љубави.

Лесковац, Србија, 27. јануар 2017.

И в духовних дјелах всјакиј человек повиноватсја должен и послушним бит!

Миона Томић, II разред, Гимназија, Лесковац

Добротворна делатност

МИСИЈА ЕПАРХИЈЕ БАЧКЕ

Због реалног суочавања са нарастајућим изазовима и проблемима са којима се сусреће популација старих и изнемоглих у нашем друштву, под окриљем Добротворне установе Епархије бачке *Владика Платон Атанацковић,* од 2013. године, са запаженим успехом и у континуитету, реализује се *Служба помоћи и неге у кући.* Услугама је тренутно обухваћено 48 корисника. Од почетка рада, услуге је користило 177 корисника. Током 2015. године, месечно је у просеку пружено 485 сати услуга, од чега 295 сати неге и 190 сати помоћи у кући. У тиму је тренутно ангажовано десет неговатеља и три медицинске сестре.

Добротворна установа Епархије бачке *Владика Платон Атанацковић* има одличну сарадњу са Центром за социјални рад Града Новог Сада, чији је социјални радник, госпођа Нада Мандић, волонтерски ангажована као стручни сарадник. Рад Добротворне установе *Владика Платон Атанацковић* препознат је од стране стручних лица из области социјалне заштите као *Пример добре праксе* у граду Новом Саду и околини.

О значају и квалитету услуга сведочи и електронско писмо које је добијено 29. децембра 2015. године од госпође Ержебет Ербез и њене ћерке Соње. У писму се уз божићне поздраве захваљују православној Епархији бачкој и *Служби помоћи и неге у кући* која им је помогла у неговању мајке, односно баке Јелисавете Варге, која се упокојила у јуну 2015. године.

Добротворна установа *Владика Платон Атанацковић* је постала део система социјалне заштите Града Новог Сада, чиме су услуге наше установе током читаве године нуђене заинтересованим Новосађанима и преко Инфо-центра за стара лица на чијем је интернет-порталу презентован и рад наше установе.

Поред значајне подршке која се пружа старима, овај пројекат наше Епархије оправдао је своје постојање и пружањем велике подршке у процесу ресоцијализације момака и девојака који су са успехом завршили програм лечења од болести зависности у терапијској заједници *Земља живих*.

У наредном периоду предстоји фаза лиценцирања услуга које се пружају старима. У складу са тиме један неговатељ, иначе бивши штићеник терапијске заједнице *Земља живих,* узео је учешћа на акредитованој обуци за геронто-домаћина у Новом Саду и после успешно савладане обуке добио је лиценцу.

На основу информацијâ са терена приликом одласка у тријажу тима, који чине свештено лице, социјални радник и неговатељ, као и других сазнања, дошло се до уверења да постоји велика потреба за отварањем дома за старе и изнемогле. Ова чињеница сведочи о великом поверењу народа у нашу Цркву и у њену брижну љубав према сваком човеку. На овом пројекту би требало озбиљно радити да би се у догледно време обезбедили сви потребни услови за отварање геронтолошког центра под окриљем Епархије бачке.

По молби Управе манастира Студенице, и ове године је наш неговатељ боравио у том

манастиру и бринуо се о монаху Теоктисту. У сарадњи са Градском управом за дечју и социјалну заштиту Града Новог Сада са успехом је реализован пројекат *Не заборави ме 2.* У сарадњи са Градском управом за заштиту животне средине наша Доборотворна установа је научила најстарије суграђане како да озелене терасе у својим становима. У сарадњи са Покрајинским секретаријатом за здравство, социјалну политику и демографију, реализовали смо пројекат *Уз радост, лакша је и старост.*

Препознајући значај социјалног ангажмана наше Доборотворне установе у савременом друштву, а у светлу празника Васкрсења Христова, Основна школа *Коста Трифковић* из Новог Сада је у својој свечаној дворани организовала добротворну приредбу која је носила више него симболичан назив *Искре љубави.* Сав приход са ове приредбе намењен је за пружање услуга старима.

Добротворна делатност

У сарадњи са Катихетским одбором Епархије бачке организована је Васкршња акција прикупљања поклон-пакетића. Акција прикупљања пакетића под називом *Деца – деци* започета је 23. фебруара 2015. године, у новосадским основним школама *Душан Радовић, Ђорђе Натошевић, Петефи Шандор, Соња Маринковић, Жарко Зрењанин* и *Иво Лола Рибар,* као и у *Средњој саобраћајној школи* и Гимназији *Светозар Милетић,* и трајала је до 31. марта 2015. године. У акцији је прикупљено преко 300 пакетића. Прикупљени пакетићи подељени су деци и омладини ометеној у развоју у Дому у Ветернику, да бисмо им показали да, иако живе у тешким животним приликама, нису препуштени забораву и да постоји неко ко мисли на њих.

И ове године, захваљујући прилогу Д.О.О. *Студио Модерна* из Новог Сада, додељена је помоћ у виду женских чизама. На препоруку црквених општина у Новом Саду, Суботици, Сомбору и Ветернику, помоћ је додељена следећим установама: основној и средњој школи *Жарко Зрењанин,* Основној школи *Свети Сава* и Геронтолошком центру из Суботице, Школи за основно и средње образовање са домом *Вук Караџић* из Сомбора, Црквеној општини у Сомбору, Сигурној женској кући при Центру за социјални рад Града Новог Сада и Дому за децу и омладину из Ветерника.

Помоћ, додељена установама које се брину и старају о маргинализованим групама, јесте вид подршке Епархије бачке у даљем социјалном ангажману тих установа, а на добробит лица која бораве у њима.

У сарадњи са Покрајинским секретаријатом за образовање, прописе, управу и националне мањине – националне заједнице, крајем 2015. године реализована је акција доделе ланч-пакета под називом *Нисте заборављени.* Кроз овакав вид делатности Црква има могућност да искаже свест о социјалној и друштвеној одговорности и пружи свој допринос у решавању нагомиланих социјалних проблема у свакодневном животу. Акција даривања ланч-пакета за социјално угрожене породице и појединце реализована је и на подручју општина Оџаци и Сомбор. Пакети са основним животним намирницама су додељени најугроженијим породицама и појединцима које су препоручиле црквене општине у Оџацима и у Сомбору. Током реализације пројекта *Нисте заборављени,* обезбеђена су и потребна средства за пружање помоћи и неге. Људи који живе у условима испод сваког људског достојанства су се кроз овај пројекат уверили да нису препуштени сами себи и са одушевљењем су констатовали да и за њих има наде, јер, иако живе у тешким животним условима, уз заједничку бригу Цркве и државних институција неће бити препуштени забораву.

Добротворна установа *Владика Платон Атанацковић* је и у 2015. години помогла и подржала добротворну акцију студената Факултета техничких наука из Новог Сада под називом *Новогодишње радости,* која се организује већ 11 година.

Са циљем да подстакне стваралаштво код особа које се налазе у поодмаклим годинама,

у сарадњи са Градском управом за културу града Новог Сада и Радио-*Беседом,* снимљен је серијал емисијâ *Кво вадис, Србијо,* под називом *Култура и треће доба.* Гости у горепоменутом серијалу емисија су били господин Душан Новаковић, пензионер, писац и песник из Новог Сада, господин Драгослав Коларов, пензионер и песник из Ковиља, госпођа Дренка Добросављевић, пензионер из Новог Сада и аутор емисија *Наука, дијалог, култура* на радију Нови Сад, госпођа Милица Живковић, председник удружења пензионера на Сланој Бари и госпођица Николија Ракочевић, мастер-психолог и докторанд на Филозофском факултету у Новом Саду која је своје истраживање посветила проблемима старих.

Јерej Лазар Мајсторовић,
управник Добротоворне установе Епархије бачке
Владика Платон Атанацковић

Актуелности

Васкршњи квиз у Футогу

По благослову Његовог Преосвештенства Епископа новосадског и бачког г. др Иринеја, трудом Српске православне Црквене општине у Футогу, у недељу Томину, 23. априла 2017. године, одржан је *Васкршњи квиз* за ученике трећег и четвртог разреда основних школа. Учествовало је осам екипа из четири школе: Основна школа *Михајло Пупин* и Основна школа *Марија Трандафил* из Ветерника, и Основна школа *Мирослав Антић* и Основна школа *Десанка Максимовић* из Футога.

Свету Литургију у храму Светих бесребреника и чудотвораца Козме и Дамјана у Футогу служио је протонамесник Миливоје Шемић, уз саслужење протопрезвитера Жељка Тешића. Ученици наведених школа су појали причасну песму, а затим су заједно са својим вероучитељима приступили светој Тајни Причешћа.

По завршетку свете Литургије, одржан је *Васкршњи квиз*. Протопрезвитер Жељко Тешић је у уводној речи истакао да су сви учесници квиза већ унапред победници, као и то да у њима не треба да преовладава такмичарски дух. Самим уписом на верску наставу постали су победници, а учествовање на *Васкршњем квизу* им је прилика да се радују, играју са ученицима из других школа и умноже своје знање.

Чланови жирија су били: протонамесник Миле Мајкић, протонамесник Миливоје Шемић, протонамесник Борислав Милић, пароси футошки, као и протопрезвитер Предраг Билић, парох ветернички. Квиз је припремила и водила вероучитељица Кристина Бандобрански, док су техничку подршку пружали вероучитељи Миладин Божиловић, Раденко Рајлић, Мирослав Стојановић, Сава Фан, Бранислав Илић и Габријела Матић. На крају Квиза, протопрезвитер Жељко Тешић је поделио награде и дипломе ученицима који су освојили прва три места:

1. место – ученици 4. разреда ОШ *Десанка Максимовић* из Футога,

2. место – ученици 4. разреда ОШ *Мирослав Антић* из Футога,

3. место – ученици 4. разреда ОШ *Михајло Пупин* из Ветерника.

Сви остали учесници су добили захвалнице, а затим је уследило послужење за све присутне.

Васкршњи квиз у Тителу

У светлим и радосним данима по Васкрсењу Христовом, у недељу Самарјанке, 14. маја текуће године, у просторијама Основне школе *Светозар Милетић* у Тителу, организовано је такмичење из веронауке ученика петих разреда Основних школа са простора архијерејског намесништва жабаљског. Ђаци су показали велико знање о Васкрсењу Господа нашега Исуса Христа и показали велику љубав према вери православној. После радосног васкршњег тропара, све присутне је поздравио вероучитељ Жељан Субић из Тителa. Квиз су водили вероучитељи Милорад Мишков, Жељан Субић и вероучитељица Жељка Бубњевић. Чланови комисије су били ђакон Срђан Јанковић и вероучитељ Влада Поповић. После неизвесног и занимљивог надметања, победили су ученици Основне школе *Исидора Секулић* из Мошорина, друго место освојили су ученици Основне школе *Светозар Милетић* из Тителa, а треће место ученици Основне школе *Исидора Секулић* из Шајкаша. По завршетку такмичарског дела уследила је

додела наградâ и похвалницâ. На завршетку овог дивног и у братској љубави одржаног такмичења, Црквена општина тителска, као покровитељ овогодишњег сабрања, припремила је за све присутне послужење у дворани Светосавског дома.

Празник Христовог Васкрсења прослављен у Дому за децу, омладину и старе ометене у развоју у Ветернику

У уторак Светле седмице, штићенике *Дома за децу, омладину и старе ометене у развоју* у Ветернику, посетило је братство Светосимеоновског храма у Ветернику. Служено је јутарње богослужење после којег су подељена васкршња јаја, а посебну радост у Дому су

донели поклони Његовог Преосвештенства Епископа бачког господина Иринеја, у знак очинске бриге за заједницу која својим примером сведочи да нема ничег већег од искрене жртве за другог.

Освештан богослужбени простор у касарни „Александар Берић" у Новом Саду

У уторак Светле седмице, 18. априла 2017. године, у касарни *Александар Берић* у Новом Саду, освештан је новоизграђени храм, посвећен Светом Стефану Штиљановићу. Свету Литургију је служио Преосвештени Епископ шумадијски господин Јован, уз саслужење Епископа бачког господина др Иринеја.

У свом обраћању присутнима епископ Јован је између осталог истакао: *Данас смо овде да прославимо најрадоснији празник Васкрсења Христовог и да у тој васкршњој радости осветимо и ово богослужбено место, што нам пружа радост на радост. Васкршња радост засијала је из Гроба и смрт је уништена Христовом смрћу*. Епископ је нагласио да сви заједно треба да се радујемо што је ова касарна добила своје богослужбено место.

Изградња богослужбеног простора у касарни *Александар Берић* започета је током протекле године заједничким снагама припадникâ Речне флотиле и уз свесрдну помоћ Града Новог Сада. У знак захвалности за ангажовање током изградње и опремања богослужбеног простора, Епископ бачки Иринеј је уручио архијерејске грамате признања Граду Новом Саду, Речној флотили и Академији Српске Православне Цркве за уметност и конзервацију.

После извршеног чина освећења богослужбеног простора и прве свете Литургије, командант Речне флотиле, капетан бојног брода Андрија Андрић, уручио је монографију Речне флотиле и упутио је владици Иринеју молитвене жеље у име свих припадника ове војне јединице.

Актуелности

Потом је епископ Иринеј, обраћајући се присутнима, истакао значај верске службе у Војсци Србије, уз присећање да је Речна флотила носилац традиције Шајкашке флотиле и Шајкашког батаљона. По речима владике Иринеја о томе сведочи и чињеница изложеног музејског експоната у војној цркви Покретне капеле Шајкашког батаљона из 1785. године, која је служила за верске потребе славних шајкаша.

Епископи бачки Иринеј и славонски Јован на представљању књиге „Страдање Српске Православне Цркве у Независној Држави Хрватској"

Књига под насловом *Страдање Српске Православне Цркве у Независној Држави Хрватској*, аутора Јована Мирковића, представљена је новосадској публици 4. маја 2017. године у Матици српској.

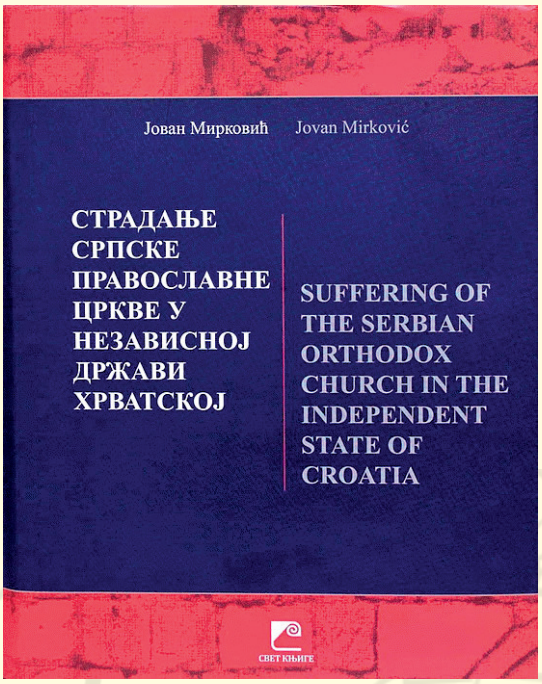
Поздравну реч упутио је професор Драган Станић, председник Матице српске, рекавши да би било најбоље да не постоји материјал за ову књигу и да није било злочинâ. *Међутим, када се то већ десило, основно што морамо да учинимо јесте да се то никако не заборави него да се приведе памћењу и да живимо у складу са тим сазнањем,* закључио је г. Станић.

Истакавши да сви ми знамо да је у данашњем такозваном цивилизованом свету мало коме стало до наших страдања, Његово Преосвештенство Епископ новосадски и бачки г. Иринеј је казао да треба наћи начина да се истина о тим страдањима обелодани. *Ова књига је пун погодак за савременог човека. Ове фотографије говоре више од било каквих текстова. Текстове који нису преобимни, али су упечатљиви и изражајни, господин Мирковић је заиста вредно сабрао и објаснио. Мишљења сам да треба ову књигу штампати у много већим тиражима и делити странцима*, рекао је владика Иринеј. Епископ Иринеј је упознао присутне са чињеницом да је установљена Мешовита комисија Хрватске бискупске конференције и Српске Православне Цркве. Поменута Комисија води дијалог на иницијативу римског папе, а поводом предлога наше Цркве да се на основу историјских података преиспита улога Алојзија Степинца током Другог светског рата, његово духовно стасавање пре рата, као и његова животна судбина после Другог светског рата. *Наравно, са нашег аспекта, нагласак је на ратном периоду, који је за римокатоличку браћу и сестре у данашњој Хрватској и тадашњој НДХ тема коју би они најрадије прекрили велом ћутања, јер то је више него опасан терен за њихове мисли и истраживања. Имамо свету обавезу и моралну дужност да те невине жртве никада не заборавимо,* поручио је владика Иринеј, додавши да су књиге овакве врсте наши најбољи савезници у таквом разговору.

Владика славонски г. Јован, који је написао предговор за књигу *Страдање Српске Православне Цркве у Независној држави Хрватској*, рекао је да постоји само неколицина историчара који се баве овом темом, а задовољавају све норме науке и имају научну и међународну репутацију. *Један од њих седи овде, аутор је ове књиге, али ово није његова најзначајнија књига. Молим вас да обратите пажњу на другу књигу, која је изишла 2000. године, а која се зове* ***Објављени извори и литература о јасеновачким логорима*** *и са великом уводном студијом која носи страшну претпоставку, а то је да је упркос хиљадама страница, хиљадама књига и чланака објављених о Јасеновцу, можда десет посто научно употребљиво*, казао је епископ Јован.

Академик Љубодраг Димић је рекао да је злочин над Српском Православном Црквом припреман дуго и темељно, да је у његовој основи била идеја о национално чистој, искључиво католичкој, великој Хрватској. *На ширењу идејâ о великохрватском шовинизму, на ширењу те милитантне идеологије клерикализма, нису радили само удружени франковци и клерикалци већ и многи други. Сви су они сматрали да Срби и Српска Православна Црква стоје на путу реализације идејâ о великој Хрватској*, објаснио је господин Димић.

Присутнима се обратио и аутор књиге, господин Јован Мирковић, поручивши да Српска Православна Црква представља у српском народу ону духовну вертикалу која је у прошлости чувала национални идентитет. *Сви који су хтели уништити Србе као национални корпус, знали су да то могу само ако униште и његово духовно биће*, нагласио је аутор.

Представљању књиге која пружа свеобухватан увид у страдање српских цркава, свештенства и српског народа у НДХ 1941-1945, присуствовали су академик Теодор Атанацковић, генерални секретар огранка САНУ, свештенство Епархије бачке и верни народ.

У књизи *Страдање Српске Православне Цркве у Независној Држави Хрватској* наведени су исцрпни подаци о 450 порушених и 800 опустошених цркава, сведочења о масовном убијању Срба, биографије 227 убијених свештеника и четворице епископа. Укупно 885 документарних фотографија на 624 стране. Издавач дела је *Свет књиге* из Београда.

Полугодишњи парастос епископу Јероними

У Светоархангелском манастиру у Ковиљу, у суботу 20. маја 2017. године, служен је полугодишњи парастос блаженопочившем Епископу јегарском Јероними.

Његово Високопреосвештенство Митрополит загребачко-љубљански г. Порфирије служио је парастос, а саслуживали су преосвећена господа епископи бачки Иринеј и крушевачки Давид, као и архимандрит Исихије, настојатељ ковиљског манастира, свештенство и ђаконство Епархије бачке. Митрополит Порфирије је свима присутнима у Светоархангелском манастиру упутио речи утехе: *Ваистину Христос воскресе и ваистину смрт нема власт над нама људима. Ма колико смрт била реална у нашем животу, ма колико она била болна, ми се не слажемо и не миримо са њом. Ми се ни данас, када служимо шестомесечни помен нашем брату и саслужитељу епископу Јероними, не миримо са смрћу. Ми данас, са вером у Васкрсење Христово и са надом у васкрсење мртвих, имамо поуздање да је Бог љубави призвао владику Јеронима у Своје наручје по Својој милости и по Својој љубави, а не по правди људској. Нека му је вечни помен!*

Епископ крушевачки г. Давид је на гробу епископа Јеронима служио мали помен и осветао надгробни споменик.

Актуелности

Увођење у дужност нових пастира на њиви Господњој

Турија - У Недељу Мироносицâ, 30. априла 2017. године, протојерej Дејан Станојев, архијерејски намесник бечејски, служио је свету Литургију у *Светониколајевском храму* у Турији, уз саслужење протојереја Драгомира Трифуновића и новопостављеног презвитера Младена Сантовца. У својој надахнутој омилији, отац Дејан је говорио о смислу и значају Васкрсења Христовог за људски род и о женама Мироносицама, првим сведоцима Христовог Васкрсења.

На крају свете Литургије, отац Дејан је прочитао одлуку Епископа бачког господина Иринеја о постављењу презвитера Младена Сантовца за пароха друге парохије у Турији. Честитајући му почетак нове дужности, пожелео му је много успеха и сваког добра у испуњавању парохијских обавеза, на радост и спасење поверене му паствe.

Сабраном народу се затим обратио новопостављени презвитер отац Младен који је заблагодарио Његовом Преосвештенству Епископу бачком господину Иринеју на указаном поверењу, истакавши да ће, у складу са хришћанским начелима одговорности, озбиљности и љубави, вршити парохијску службу. Речи благодарности отац Младен је упутио и архијерејском намеснику, као и протојерeју Драгомиру Трифуновићу на топлим речима добродошлице и љубави.

Лок и **Вилово -** У Недељу Мироносицâ, 30. априла текуће године, верујући народ парохије у Локу имао је посебну духовну радост. На светој Литургији коју је служио архијерејски намесник жабаљски, протонамесник Миладин Бокорац, уведен је у дужност нови парох у Локу, презвитер Даниел Кобиљски.

Отац Миладин је пожелео новом пароху оцу Даниелу много успеха у служби на Њиви Господњој. Презвитер Даниел је заблагодарио Његовом Преосвештенству господину Иринеју на указаном поверењу и изразио радост због поверене му службе.

Пачир - У Недељу о раслабљеном, 7. маја 2017. године, када се сећамо чудесног исцељења у бањи Витезди, свету Литургију у Светоапостолском храму у Пачиру служио је протонамесник Миодраг Шипка, архијерејски намесник суботички, уз саслужење презвитера Пере Анђелића.

После Литургије, протонамесник Миодраг Шипка је прочитао одлуку Његовог Преосвештенства Епископа бачког г. Иринеја којом се за пароха пачирског поставља новорукоположени презвитер Пера Анђелић. Отац Миодраг је новом пароху пожелео свако добро у пастирском раду и позвао верне да му помогну у његовом богоугодном делу.

Отац Пера је заблагодарио Господу што га је призвао за пастира Његове свете Цркве, као и Преосвећеном епископу Иринеју на указаном поверењу.

Празник Вазнесења Господњег у Саборном храму у Новом Саду

На празник Вазнесења Господњег, 25. маја 2017. године, у Светогеоргијевском храму у Новом Саду, евхаристијским сабрањем началствовао је Митрополит михаловско-кошицки господин Георгије, из Православне Цркве Чешких земаља и Словачке. Саслуживали су Митрополит загребачко-љубљански господин Порфирије и Епископ новосадски и бачки господин Иринеј.

После прочитаног еванђелског одељка, митрополит Георгије је произнео богонадахнуту беседу рекавши: *Данас ми православни верници из Словачке, као поклоници, долазимо да се сусретнемо као деца Васкрслога Господа и да се са вама сјединимо у светој Тајни Причешћа, јер смо сви деца Васкрсења и људи који живе у вери и у нади да се живот не окончава у гробу него да се продужава у Царству Божјем. Ми који стојимо око светог Престола, који смо Божји синови и Божје кћери, учествујемо у Тајни Христовог Тела и Крви. Христос живи у нама кроз свете Тајне. Он, Који Своју Цркву назива Својим живим Телом, Своје Тело чини нашим телом, јер у нашем телу тече та*

иста Крв Господа нашег Исуса Христа. Високопреосвећени митрополит је завршио своју беседу речима благодарности домаћину на указаном гостопримству и љубави у Христу Господу.

После отпуста, владика Иринеј је, у име свих присутних и у своје лично име, заблагодарио Митрополиту михаловско-кошицком господину Георгију на литургијском заједничарењу, даровавши му икону Мајке Божје. Поздрављајући високог госта, владика Иринеј је, између осталог, рекао: *Радујем се што могу у име свих нас да поздравим Високопреосвећеног владику Георгија, Архиепископа у граду Михаловце-Кошице, у источној Словачкој, са којим сам врло често, братски, са највећим узајамним поверењем, имао прилике да сарађујем на разним православним и међухришћанским сусретима. Ви сви знате да је веза између наше Цркве и Цркве у Чешкој и Словачкој, дубока и има историјске корене, као што је и братска веза између наших народа. Познато је свима вама или већини од вас да је Православље било силом искорењено на земљи где је, управо међу Словенима, најпре проповедано у обла-*

Актуелности

стима данашње Чешке, Моравске, Словачке и шире у Панонији, овде где су света браћа Кирило и Методије, и њихови ученици, проповедали Јеванђеље на народном језику. Иако је Црква тада још била јединствена, Исток и Запад нису били подељени, ипак, германски, франачки епископи и свештеници су забрањивали и прогонили богослужење источног обреда и употребу словенског народног језика. У наставку, епископ Иринеј је нагласио да је упра-

во нашој помесној Цркви, Божјим Промислом, било поверено васпостављање Православља у тим земљама, да би после Другог светског рата Православна Црква у Чешкој и Словачкој постала аутокефална и призната од свих помесних Православних Цркава.

Упокојио се Епископ осечкопољски и барањски Лукијан

Епископ осечкопољски и барањски Лукијан уснуо је у Господу 24. маја 2017. године, у Клиничком болничком центру у Осеку.

Преосвећени Епископ Лукијан (Владулов) рођен је 9. маја 1933. године у Хајфелту – данашњи Нови Козарци у Банату. Петоразредну Богословију са матуром завршио је у Сремским Карловцима, а Богословски факултет Српске Православне Цркве у Београду.

Монашки постриг примио је у манастиру Ковиљу 1958. године. Рукоположен је за јерођакона 1959. године, а за јеромонаха 1963. године.

Свети Архијерејски Сабор Српске Православне Цркве изабрао је 23. маја 1991. године архимандрита Лукијана за Епископа нововаспостављене Епархије осечкопољске и барањске. Хиротонисан је 14. јула 1991. године у Саборном храму Светог оца Николаја у Сремским Карловцима, а устоличен је у Дању, у Саборном храму Светог великомученика Димитрија, 18. августа 1991. године.

Хиротонију и устоличење извршио је Патријарх српски Павле са више архијереја Српске Православне Цркве.

Вечан ти спомен, достојни блаженства владико Лукијане!

Извор: Епархија осечкопољска и барањска
Редакција текста: *Виноград Господњи*

КАЛЕНДАР ЕПИСКОПА БАЧКОГ Г. ИРИНЕЈА

јануар - мај 2017. године

ЈАНУАР	
3.	Саслуживао на заупокојеној Литургији, а потом и на четрдесетодневном парастосу епископу Јерониму, у Светоархангелској обитељи у Ковиљу.
4.	Саслуживао на парастосу жртвама *Рације* у Световазнесенском храму у Чуругу.
6.	Бадњи дан; примио новосадско свештенство у свечаној дворани Црквене општине у Новом Саду, поводом божићне честитке.
7.	Божић; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
9.	Свети првомученик и архиђакон Стефан; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
12.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.
13.	Служио вечерње богослужење у параклису Светог Василија Великог у Владичанском двору у Новом Саду.
14.	Свети Василије Велики; служио свету архијерејску Литургију у параклису Светог Василија Великог у Владичанском двору у Новом Саду.
19.	Богојављење; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
20.	Свети Јован Крститељ; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
22.	Саслуживао на светој архијерејској Литургији у Саборном храму у Новом Саду.
22.	У оквиру *Недеље Православља,* одржао предавање на тему *Црквена аутокефалност и аутономија*, у Задужбини *Душана Радића* у Суботици.
23.	Служио помен жртвама *Новосадске рације* на *Кеју жртава Рације* у Новом Саду.
23.	Поводом обележавања седамдесетпетогодишњице Новосадске рације, присуствовао свечаној академији *Деца бесмртности* у Српском народном позоришту.
24.	Учествовао у раду седнице Одбора за Јасеновац.
26.	Учестовавао у раду Комисије Српске Православне Цркве о историјској улози кардинала Алојзија Степинца.
26.	Присуствовао *Светосавској беседи* епископа Јована (Пурића) у свечаној дворани Матице српске у Новом Саду.
27.	Свети Сава; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду, а потом присуствовао Светосавској академији у свечаној дворани Гимназије *Јован Јовановић Змај.*

Календар активности Епископа бачког

ФЕБРУАР	
2.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.
2.	У згради Патријаршије српске у Београду, присуствовао додели ордена *Светог Саве другог степена* Миловану Витезовићу, књижевнику и драматургу из Београда.
3-4.	Учествовао у раду Комисије за ревизију Устава Српске Православне Цркве.
6.	Присуствовао седници Одбора за припрему Генералне скупштине *Конференције Европских Цркава* у Новом Саду.
6.	Посетио болног Епископа осечкопољског и барањског г. Лукијана у Дању.
7.	У згради Патријаршије српске у Београду, присуствовао састанку Патријарха српског Иринеја са министрима Владе Републике Србије.
9.	У свечаној дворани Матице српске у Новом Саду, присуствовао предавању Епископа крушевачког г. Давида на тему *Савремени човек и савремени свет*.
12.	Света Три Јерарха; служио свету архијерејску Литургију у Алмашком храму у Новом Саду и рукоположио ђакона Перу Анђелића у чин презвитера.
13-14.	У Владичанском двору у Новом Саду, учествовао у раду Мешовите комисије Српске Православне Цркве и Хрватске бискупске конференције о историјској улози кардинала Алојзија Степинца.
15.	Сретење Господње; саслуживао на светој архијерејској Литургији у Саборном храму у Новом Саду и рукоположио Младена Сантовца у чин ђакона.
16.	Присуствовао Свечаној седници Матице српске у Новом Саду.
19.	Служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду и рукоположио ђакона Младена Сантовца у чин презвитера.
20.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.
20.	Примио, у Владичанском двору у Новом Саду, г. Драгана Станића, председника Матице српске.
21.	Учествовао у раду седнице Његошевог одбора Матице српске.
21.	Учествовао, у Културном центру Новог Сада, у представљању збирке песама Селимира Радуловића *Сенка осмог еона*.
23.	Учествовао у раду седнице Комисије за верску наставу у школи.
26.	Саслуживао на венчању Николе Селаковића и Милице Стојановић у Спомен-храму Светог Саве на Врачару.
МАРТ	
5.	Недеља Православља; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
7.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.
7.	Учествовао у седници Светог Архијерејског Синода, посвећеној завршетку радова на спомен-храму Светог Саве на Врачару.
9.	Присуствовао одбрани докторске дисертације г. Душана Ракитића, на Правном факултету у Београду.

16.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.
19.	Крстопоклона недеља; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду и рукоположио ђакона Даниела Кобиљског у чин презвитера.
20.	Присуствовао исповести свештенства архијерејског намесништва новосадског првог у Саборном храму у Новом Саду.
25.	Председавао заједничком седницом Епархијског управног одбора и Епархијског савета Епархије бачке.
28.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.
31.	Учестовао у раду Комисије за ревизију Устава Српске Православне Цркве.
	АПРИЛ
3.	Примио, у Владичанском двору у Новом Саду, г. Страхињу Секулића, директора Агенције за реституцију.
7.	Благовести; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
9.	Цвети; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Врању.
12.	У свечаној дворани Матице српске у Новом Саду, присуствовао предавању др Андреја Леонидовича Шемјакина на тему *Фебруарска револуција у Русији, Никола Пашић и Крфска декларација.*
13.	Велики Четвртак; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
14.	Велики Петак; служио празнично вечерње и присуствовао јутрењу Велике Суботе у Саборном храму у Новом Саду.
15.	Велика Субота; присуствовао светој Литургији у манастиру Васкрсења Христова у Кању.
15.	Примио новосадско свештенство у свечаној дворани Црквене општине у Новом Саду, поводом васкршње честитке.
16.	Васкрс; служио пасхално јутрење, свету архијерејску Литургију и пасхално вечерње у Саборном храму у Новом Саду.
18.	Саслуживао на светој архијерејској Литургији у касарни *Александар Берић* у Новом Саду, поводом освећења војног параклиса посвећеног Светом Стефану Штиљановићу.
20-21.	У Пожеги, учестовавао у раду Мешовите комисије Српске Православне Цркве и Хрватске бискупске конференције о историјској улози кардинала Алојзија Степинца.
23.	На позив Митрополита аустријског г. Арсенија, поводом храмовне славе, служио свету архијерејску Литургију у храму Светог великомученика Георгија у Бечу.
25.	Учествовао у раду седницâ Светог Архијерејског Синода, Великог Црквеног суда и Управног одбора Библиотеке Српске Православне Цркве.
26.	Присуствовао представљању књиге Ивана Негришорца *Матични млеч,* у свечаној дворани Матице српске у Новом Саду.
28.	Присуствовао свечаности обележавања *Дана Библиотеке Матице српске.*

Календар активности Епископа бачког

МАЈ	
1.	Примио, у Владичанском двору у Новом Саду, Митролита запорошког и мелитопољског г. Луку.
4.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.
4.	У свечаној дворани Матице српске у Новом Саду, учествовао у представљању књиге Јована Мирковића *Страдање Српске Православне Цркве у Независној држави Хрватској.*
5.	Примио, у Владичанском двору у Новом Саду, г. Роберта Цолича, умировљеног надбискупа из Фрајбурга (Немачка).
7.	Саслуживао на светој архијерејској Литургији у Саборном храму у Новом Саду.
8.	У згради *Платонеума*, састао се са академиком Стеваном Пилиповићем, председником Огранка САНУ у Новом Саду.
11.	Благословио славски принос поводом славе хора Саборног храма у Новом Саду.
12.	Присуствовао додели годишњих награда *Печат времена*.
15.	У Музеју Српске Православне Цркве у Београду, учествовао у отварању изложбе *На гласу светости – Иринеј Ћирић, епископ бачки (1884-1955)*.
15-24.	Учествовао у заседању Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве.
25.	Спасовдан; саслуживао на светој архијерејској Литургији у Саборном храму у Новом Саду.

СЛУШАЈТЕ НАС!
Наш глас сведочи о сусрету Цркве и света

БЕСЕДА
Радио Православне Епархије бачке, Нови Сад - 91,8 MHz

ТАВОР
Радио Црквене општине Бачка Паланка - 95,1 MHz

БЛАГОВЕСНИК
Радио Црквене општине Сомбор - 95,7 MHz

СЛАВОСЛОВЉЕ
Радио Црквене општине Суботица - 90,7 MHz

Радујмо се заједно!

ПОМОЗИМО ИЗГРАДЊУ ХРАМА У МАНАСТИРУ ВАСКРСЕЊА ХРИСТОВА НА СУНЧАНОМ БРЕГУ У КАЋУ

Текући рачун код Војвођанске банке А. Д. Нови Сад
број 355-1089360-75